№ 45. Treschdeen, 6. Nowemberî. 1885.

Sludinajumus nem preti:
Jelgawâ pee Lankowska un Likopa kgeem, Katolu eelâ № 5, Höpkera namâ, un Rihgâ pee Richtera un beedra kgeem (sludinajumu ekspedizijâ no Rudolfa Mosse), Leelajâ Muhku eelâ № 13, pretim Doma basnizai.

Maksa par sludinajumeem:
8 kap. par sihku raksta rindinu; pahrtulkoschana is sweschahm walodahm par brihwu.

Latweeschu Awises.

Isnahk weenreis nedelâ.
Maksa, Jelgawâ sanemot: par gadu — 1 rubl.
Maksa, pahr pastu peesuhtot: par gadu — 1 rubl. 50 kap.
Ekspedizija: Jelgawâ, Ferd. Besthorna kga grahmatu bodê.
Redakzijas adrese: Jelgawâ, Ferd. Besthorna kga grahmatu bodê.

„Latw. Aw." war apstelleht:
Jelgawâ: Ferd. Besthorna kga grahmatu bodê, Paleijas eelâ № 2, „Latw. Aw." ekspedizijâ. — **Bauskâ:** Steina kga apteeki. — **Kuldigâ:** Ferd. Besthorna kga grahmatu bodê. — **Rihgâ:** Richtera un beedra kgu kantorî, Leelajâ Muhku eelâ № 13, pretim Doma basnizai. — **Eeksch- un ahrsemê:** Rudolfa Mosses kga wisâs ekspedizijâs.

64. gada-gahjums.

„Latw. Aw." war apstelleht:
Walmeerâ: Trey kga grahmatu bodê. — **Walkâ:** M. Rudolffa kga grahmatu bodê. — **Pehterburgâ,** pee Pehterburgas zeen. Latw. draudses mahzitaja. — **Bez tam: pee zeen. mahzitajeem** — tiklab **Widsemê,** kà ari **Kurzemê.**

Pahr mahjas mahzibu, pagasta skolu un draudses skolu.

Widsemê, kà sinams, peeder pee lauku skolahm draudses skolas un pagasta skolas. Preeksch schihm skolahm ir isdoti mahzibu rahditaji no wirsskolu waldibas. Tanîs teek prasihts no behrneem, kas eestahjahs pagasta skolâ, ka waijaga mahzeht: skaidri lasiht, — katkismâ diwi pirmos tizibas gabalus skaitiht no galwas, — kahdus meldinus dseedaht — un reisas rehkinu. Pagasta skolâ behrni paleek wismasak trihs seemas. Kad no skolas isstahjahs, tad teem waijaga mahzeht: lasischanâ — gruhtakus lasamus gabalus un awischu rakstus weegli un tekoschi lasiht un no galwas atstahstiht; tizibas mahzibâ — bihbeles stahstus is wezahs un jaunahs deribas, galwas gabalus ar waijadsigahm bihbeles perschahm un kahdas garigas dseesmas no galwas skaitiht; rakstôs — ortografiju, pehz eespehjas bez kluhdahm, un ihsus raksteenus, pahr temateem is behrnu usskatischanas rinka; rehkinôs — weenkahrtigus treiju-skaitlu un prastus dalu rehkinus; geografijâ — semes isskatu un zeku ap sauli, peezas semes dalas un peezas juhras dalas, un plaschaki pahr Eiropu, ihpaschi pahr Kreewiju un Baltijas gubernahm; dseedaschanâ — basnizas meldinus un kahdas tautas dseesmas, kà ari noschu wehrtibu un eedalischanu pehz taktihm, un daschadas tonu kahrtas. Tad ari wehl pirmos eesahkumus Kreewu un Wahzu walodâ, sihmeschanâ un wingroschanâ, — bet pahr schihm pehdejahm mahzibahm naw ihsti noteikta mehra. Tas teek prasihts, kad isstahjahs no pagasta skolas. Tad tahlak mahzibu rahditajâ ir noteikts, ka draudses skolâ tik tee behrni drihkst eestahtees, kas pagasta skolâ sawu mahzibu pabeiguschi, jeb kuri tik daudz mahk, kà pagasta skolâ top mahzihts. Draudses skolâs behrni paleek masakais diwus gadus, un top mahzibâs tà westi uz preekschu, ka war eestahtees augstakâs skolâs: seminarôs, aprinka-skolâs un zitâs tahm lihdsigâs mahzibu eestahdês. Tad nu gribam runaht: 1. pahr mahjas mahzibu; 2. pahr pagasta skolu, un 3. pahr draudses skolu.

1. Mahju mahzibu apskatot, atrodam, ka ta deewsgan nepilnigi top kopta, tà ka daudz behrnu eestahjahs skolâ un teem naw likumâ noteikto sinaschanu. Buhs jau nu gan gadijumi, kur daschs behrns iseet skolâ wairak seemu un tàpat neprot skaidri lasiht, un daschs pawisam skaidri ne-eemahzahs lasiht, — bet tee tik ir ahrkahrtigi gadijumi, un pehz teem newar, pahr paschu leetu spreeschot, turetees. Dascheem behrneem ir skaidra sapraschana un labs atminas spehks, un tomehr tee wehl naw lihdz desmitam dsihwes gadam grahmatu lasiht eemahziti. Zaurmehrâ rehkinot, wismasak mahzitus behrnus atrodam pee tahdeem staigatajeem: muischu kalpeem un pusgraudneekeem, kuri reti, kad diwus gadus weenâ weetâ nodsihwo, — un tà klihsdami, ari par sawu behrnu mahzischanu mas behdâ. Jau labak mahzitus behrnus wed skolâ masgruntneeku deenestneeki un tahdi masi saimneezini, — un wislabak sawus behrnus mahjâs mahza saimneeki, — gruntneeki, jeb nu rentneeki, — kuri jau septinu un astonu gadu wezus behrnus ar waijadsigahm sinaschanahm waretu suhtiht skolâ. Wislabak top mahjas mahziba kopta Walmeeras aprinkî; ihpaschi Diktu, Matischu un Salazes draudses dehl tahs top usteiktas. Tad nahk Zehsu aprinkis, kur labakà mahjas mahziba ir Peebalgas un Zeswaines draudsês. Wiswairak pahr mahjas mahzibas nekopschanu suhdsahs Rihgas aprinkis, — ihpaschi Siguldes, Kokneses, Suntaschu un Aiskraukles draudses. Walkas aprinkî, ihpaschi Aluksnes, Smiltenes un Gulbenes draudsês, mahjas mahziba pehdejôs gadôs stipri labojusees. Gandrihs wisur ir notizis, ka tanîs draudsês, kur saimneeki agrak tapuschi par rentneekeem un gruntneekeem, ka tur ari ar behrnu mahzischanu wairak ir gahjis uz preekschu. Wehl ihpaschi godâ japeemin tee tehwi un mahtes, kas ir turejuschees un turahs wehl tagad pee brahlu draudses deewakalposchanahm, ka to wezaku behrni kà wairak mahziti un garigâ sinâ attihstiti wisur ir pasihstami.

Lai mahjas mahzibu weizinatu, tad ir no draudses skolu waldibahm daschadi lihdzekli ismehginati, — bet gandrihs wisur bez ihsti sekmigeem panahkumeem. Daschâs draudsês top tahdi behrni, kureem pehz gadeem jau ir skolâ ja-eestahjahs, un kas tad wehl wahji lasa, eelikti pagasta skolâ sawâ ihpaschâ schkirâ, un tur tee top no sewischka skolotaja mahziti, par ko winu wezakeem ir jamaksâ sewischka skolas nauda. Pehz tam tee teek usnemti ihsto pagasta skolenu skaitâ. Zitâs draudsês ir sewischki mahjas behrnu skolotaji tikuschi eezelti, kas tos reis par nedelu pahrklausina un teem mahzibas gabalus norahda, kas par nedelu ir ja-ismahzahs. Zitâs draudsês top tahdi nemahziti behrni, kam skolas gadi ir klaht, eelikti weenu mehnesi agraki pagasta skolâ, lai tiktu zik ne buht lasischanâ eelausiti un tos waretu kahrtigâ skolenu skaitâ usnemt. Zitur ir tikai behrnu wezaki ar naudu soditi par to, ka sawu behrnu naw eemahzijuschi lasiht. Jasaka, ka wiswairak panahkumu bija tanîs draudsês, kur behrni tapa par seemu skolâ eelikti, kad nemahzeja lasiht, un masak lihdseja, kad wezaki ween tapa soditi un behrni netika peespeesti pee mahzischanahs. Ka uz preekschu arweenu labaki ees ar mahjas mahzibu, tas ir mas zerejams. Tahdu paklihduschu wezaku jau nekad netruhks, un bez tam ari ronahs daschi wezaki, kas paschi wairs negrib ar saweem behrneem puhletees un saka: gan jau skolâ eemahzihs. Muhsu preekschlikums tomehr buhtu, ka wezaki paschi pasneegtu saweem behrneem pirmahs skolas mahzibas, jeb, kà jau esam runajuschi, tahs mahzibas, kas top prasitas, kad behrns pagasta skolâ eestahjahs. Ihpaschi mahtes lai ar mihlestibu — un weenigi ar mihlestibu — sawus masinos mahzitu lasischanâ un pirmâs tizibas mahzibâs. Seemâ wehrpjot un schuhnot, behrns labpraht sehdehs pee mahtes kahjahm un mahzisees, ja tik mahte to pee tam radinahs. Un ta tizibas sehkla, ko jau mahtes eesehj behrninu sirdîs, ta aug un nesz augtus dsihwes wehtrâs un negaisâ. Leeleem, slaweneem wihreem ir arweenu deewabihjigas mahtes bijuschas. Mehs newaram schè garas pamahzibas ussihmeht, kà wezaki lai sawus behrnus eesahk mahziht un mahza, — bet wehl reis to sakam, ka lai to dara ar labu prahtu un ar mihlestibu, un lai eewehro behrna spehju un gara dahwanas, ka wairak no behrna neprasa, kà ween to, ko tas war weegli galwâ patureht un eemahzitees. Wahzijâ un zitâs semês, kur kaudis nedsihwo iskaisitôs zeemôs, kà pee mums, bet dsihwo kopâ sahdschâs, tur top jau paschas pirmahs mahzibas behrneem skolâ no skolotaja eesahktas mahziht. Skola tur ir tuwu, un septinu gadu wezi behrni sahk eet jau skolâ; sinams, no pirmà gala tik pahri stundas pa deenu, un to zitu laiku tee ir mahjâ pee wezakeem. Pee mums tas naw isdarams, tapehz ka tik masu behrnu newar no wezakeem uz wisu nedelu schkirt, un skolas ir par tahku, ka lai wakarôs tee uz mahjahm waretu pahreet. Mums ari schkeet, ka wezaki behrnam ir tàpat kà saule kahdam stahdinam un pukitei. Gan pehdejee ari pakrehsli aug un seed, bet tik saulitê ihstà brangumâ isdodahs. Un tàpat tahdi masi behrni, zitur nodoti, ari aug, isaug un ismahzahs, — bet wezaku mihlestibâ un kopschanâ tee arweenu labaki un pilnigaki isdodahs un kreetnakus augtus nesz. — Widsemes Latweeschu dalâ tapa mahjâs mahziti, sem draudses skolu waldibas pahrraudsibas, pehrnâ gadâ 20 tuhkst. 822 behrni. Widsemes Igaunu dalâ stahw ar mahjas mahzibu wehl wahjaki nekà Latweeschu dalâ; ihpaschi Werowas aprinkîs daudz schehlojahs pahr saweem nemahziteem mahjas behrneem.

(Turpmak wehl.)

No ahrsemehm.

Wahzija. Wahzi ir loti dsihwi, kolonijas eerihkot; bet tomehr pilnigi weenprahtigi wini ari naw wis schini leetâ. Weeni grib, ka tikai andeles kolonijas buhtu eerihkojamas, — turpreti otri atkal wehlahs, lai nodibinatu semkopibas kolonijas. Koloniju dibinatajus waram eedaliht tschetrâs dalâs; wisu wairak eewehrojami no wineem ir tee, kas Jaun-Gineju ir iswehlejuschees par sawu darba lauku. — Ari misiones beedribas, kà jau sinams, sahkuschas kustetees, scho mineto koloniju dehl. Strihdi jau dehl tam ir izzehluschees, waj schee jaunee, melnee walsts brahli uz preekschu lai buhtu katoli waj protestanti. Lai waretu meeru usturet schai sinâ, bija nospreests, ka tiklab katolu misionari, kà ari protestantu mahzitaji tur war sawu misiones darbu strahdaht, — sinams, katri sawrup, tahlak atschkirtôs apgabalôs. Bet ari scho nolehmumu zentruma partija rauga preeksch tam isleetaht, lai waretu Bismarku schà tà aiskahrt, kas schai partijai dara leelu preeku, — wisu wairak tagad, kur schi partija domà, ka tai wairak draugu schai sinâ peeradees. — Is droschas puses padsird, ka pahwesta isschkihrums Karlinas salinu jautajumâ jau preeksch 15 deenahm abahm waldibahm darihts sinams. Isschkihrumâ esot Spahnija wairak eewehrota nekà Wah-

Paspahrnê.

Druskas pahr Tschiganeem.

No kurenes Tschigani nahkuschi? Schi ir jautaschana, uz kuru gruhti atbildeht.

Wini it peepeschi eeradahs Eiropâ! 17. Augustâ 1427. gadâ wairak Parises pilsonu pastaigajahs ahrpus pilsehtas un eeraudsija pulzinu bruhnu zilweku ar pawisam nemasgateem gihmjeem un nekemmeteem mateem; pee tam wini bija lupatâs un kankarôs gehrbuschees; — ihsi nemot: tee bija zilweki, kahdi Parisê wehl nekad nebija redseti. Wisa Parise sinkahrigi sakrehja uz to weetu, kur sweschineeki bija apmetuschees, un augstà waldiba tuhlit gribeja sinaht, no kurenes schee laudis nahkot, uz kureni eijot, no ka pahrteekot u. t. j. pr. Uz schahdahm jautaschanahm Tschigani atbildeja ar leelisskeem meleem. Wini teiza, ka esot kristigi Egiptes herzogi, Bahbeles grahfi. Sinaja sirsti u. t. j. pr., un esot no neschehligajeem Turkeem, kristigas tizibas dehl padsihti. Pariseeschi schihm isdomatahm pasakahm tizeja un usnehma winus labi; apdahwaja tos ar naudu, drehbehm un ehdamahm leetahm, un lahwa wineem netrauzeteem pa wisu semi staigaht apkahrt.

Ne-isprotamâ wihsê bija scho melu labais panahkums wisâ Tschiganu tautà tapis sinams, un wisi Tschiganu pulki, kuri tai paschà laikà eeradahs Schweizê, Austrijâ, Wahzijâ un Kreewijâ, teizahs, ka esot waijati kristitee is austruma semehm, — un laipnee Eiropeeschi winus usnehma.

Wini gahja pat uz Romu pee pahwesta. Tam wini eestahstija pawisam zitadus melus. Wini teiza, ka scho tautai no Deewa esot pawisam zitadus melus. Wini teiza, ka scho tautai no Deewa esot nospreests, diwi tuhkstoschi gadu pa pasauli staigaht apkahrt, tamdehl ka winu sentschi esot Marijai un Jesus behrninam, behgot uz Egipti, ka winu sentschi esot Marijai un Jesus behrninam, behgot uz Egipti, neschehligi leeguschi maisi un uhdeni. Pahwests to tizeja un zaur rakstu pawehleja, lai wisâs kristigâs semês schee deewabihjigee grehku noschehlotaji neteekot nekà aistikti waj kibeleti.

Bet drihz laudis wisâs malâs sahka schos „deewabihjigos grehku noschehlotajus" arweenu wairak atsiht par tahdeem, kahdi wini pateesibâ bija: par netihrigeem, slinkeem laudihm, kas labpraht nagus pasibâ bija: par netihrigeem, slinkeem laudihm, kas labpraht nagus laisch, kreetni prot melot un kam no Deewa un kristigas tizibas naw ne manas. Nu winus sahka saukt par Kaïneeschem, t. i. par Kaïna pehznahzejeem, kureem sawa sentehwa grehku un usskrauto lahstu dehl esot jablandahs pa pasauli, ziteem zilwekeem par peedausischanos.

Muhsu laikôs domà zitadi pahr schihs bruhnahs tautas dsimteni. Tschigani nahkot is Indijas, kur winu sentehwi ilgus laikus esot bijuschi wissemakahs kahrtas laudis, kuri wisadi tikuschi apspeesti. Kad 1399. g. Mongoli eelausahs Indijâ, tad Indeeschem, un it ihpaschi scheem wissemakahs kahrtas laudihm bijis daudz jaiszeesch, tà ka schee pa miljoneem sawu dsimteni esot atstahjuschi un isgahjuschi uz staigaschanu plaschâ pasaulê. Ap to paschu laiku Tschigani Eiropâ eeradahs. Ari wisu winu meesas sastahwa norahda uz to, ka wini ir Indijas dsimuma; tàpat winu walodâ useetama weenadiba ar Indeeschu un Sanskritu walodahm.

Paschà Indijâ wehl tagad staigà apkahrt lihdz 1½ milj. Tschiganu; leelakà daka Tschiganu maisahs pa Eiropu, Maz-Asiju un Egipti. Zik scho lauschu pawisam ir, winu apkahrt wasaschanahs dehl, naw eespehjams noteikt. Turzijâ, Moldawâ un Walakijâ dsihwojot 3 lihdz 400 tuhkst. Tschiganu, Ungarijâ 100 tuhkst., Spahnijâ 50 tuhkst., Kreewijâ 30 tuhkst. u. t. j. pr. Loti maz Tschiganu ir Wahzijâ un Franzijâ.

Lai Tschigani dsihwotu kur dsihwodami, lai Kreewijas sneegs winu kahjas saldê un Spahnijas saule winu galwas dedsina, arweenu wini paleek weenadi sawà dabà, kahdi bijuschi; par laika solis pee wineem naw neka eespehjis: winu dsihwe un darboschanahs ir tagad wehl ta pati, kahda wina bija gadu simtenus atpakal.

Apluhkosim Tschiganu dsihwi un darboschanos tuwak.

Tschiganu ahrigs isskats lihdsinajahs, kà jau minehts, Indeeschem. Katrs sina, ka wini ir lunkani un wisadi isweizigi. Behrnu gadôs Tschigani ir loti nesmuki. Kas ir apluhkojis winu issalkuschos, sasaluschos, isdehdejuschos behrnus, tas tos sirsnigi noschehlo un spreesch wineem ihsu muhschu. Bet neka! Kad tahds Tschigans waj Tschiganeete reis sahk peenemtees meesâs un spehkâ, tad tas eet ahtri uz preekschu, tà ka maz gadôs no noschehlojamà wahrguła istihstahs warens zilweks: meitas — smuidras un schiglas kà zeelawinas, skaistas kà magonites, un jaunekli un wihri — stalti kà osoli. Deewamschehl Tschiganu skaistahs meitas loti ahtri noseed, un Tschiganeetes, kuras pehz winu isskata ar pilnigu teesibu sauzam par „wezahm raganahm", buhs, ja daudz, 25 lihdz 30 gadu wezas.

Tschiganu dsihwokli ir tee nabadsigakee, kahdus tik war eedomatees. Pat Ungarijâ un Deenwidus-Kreewijâ, kur Tschigani zik nezik dsihwo uz weetas, wini sewim sakrausta buhdinas no mahleem un koku sareem. Apkahrtstaigajoschee Tschigani wadà lihdza audeklu teltis, kas saplihsuschas lupatu lupatâs. Bet Tschigani, tahdâs zaurumainâs telpâs usturedamees, it ne buht nesafaldejahs. Tschigani wispahrigi no slimibahm daudz neka nesina; daudzi wisu sawu muhschu naw slimi bijuschi, un leelakà daka peedsihwo prahwu wezumu.

Ari uz apgehrbu wini leek masu wehribu. Pirmajôs gadôs tiklab puischeli, kà meitenes staigà pliki (pee mums gan nè, bet deenwidus semês). Tikai kad behrni leelaki pa-aug, wini dabon kahdas lupatas, ko tehws waj mahte nowalkajuschi, un kas jau lupatas bija, kad schee tahs „samangoja" waj nosaga. Jaunekli un jaunekles jau wairak usposchahs; schad un tad war dabuht redseht skaistas meitas samta jakâs un smukâs kleitês, un jaunus wihrischkus trefetôs swahrkôs un bikszâs ar sudraba knopehm. Bet lihdz ar Tschiganu jaunibu suhd ari apgehrba gresnums, un wezee gehrbjahs atkal kankarôs. Bet kad jau Tschigans reis eegahdajees zik nezik labu apgehrbu, tad winsch to ari taupa.

Wairak nekà uz paschu apgehrbu Tschigani leek wehribu uz rotas leetahm. Tik pat kà kraukleem un schagatahm wineem ir leels preeks pahr spihdoschahm leetahm, selta treshem, gredseneem ar mirdsoscheem akmeneem u. t. j. pr.; bet tàpat kà kraukli un schagatas wini schahdas leetas labpraht sog.

Sagschana arweenu bijusi gandrihs weenigais Tschiganu pahrtikas awots; tani darbà wini loti isweizigi. Lai gan Tschiganeem no gruhteem un kahrtigeem darbeem ir leelas bailes, tad wineem tahdôs apgabalôs, kur sagschana un ubagoschana maz pelnas atmet, tadschu jakosch ruhkłajà tschaumalà un ja-usnem kahds pastahwigs darbs; tà it ihpaschi Ungarijâ, Sihbenbirgê, Walakijâ, Bulgarijâ, Deenwidus-Kreewijâ un zitur. Tur wini ir sulaini un kalpi, bendes un prakwasti, slotu sehjeji, seetu taisitaji, wara katlu lahpitaji, kurwju pineji un wiswairak kaleji. Scho darbu wini labpraht strahdà. Tschigana smehdei ir ehrmots isskats: maza buhdina ar masu uguns weetu; leels akmenis ir wina lakta, saschuhta kasas ahda wina plehschas, un sausi lopu mehsli wina nguns kurinamee; blakam laktai ir semê dsilsch zaurums eerakts, kur Tschiganu tehws kałot eekahpj eekschà; seewa, ar weenu waj diweem behrneem uz muguras un pihpiti sobôs, min kaz-ahdas plehschas, un leelakee behrni pasneedz tehwam amata leetas; — winu darbs tadschu daudzreis slawejams. Uz kaleja amatu Tschiganeem rahdahs buht peedzimusi isweiziba; jauns Tschigans, kas sewim eegahdajees kahdas wezas stangas, kahdu sarubsejuschu wihli un ahmuru, un ismeklejees derigu akmeni preeksch laktas, war familiju usturet un prezetees. To wini tad ari dara, zik drihz ween eespehjams, un 17 gadu wezi prezejuschees wihri ar 14 waj 15 gadu wezahm seewahm naw nekas rets. Laulibas un familijas dsihwê Tschigani war dascheem buht par preekschsihmi; wini sateek pa leelakai daka labi, familijas lozekli turahs zeeti kopâ, un wezaku mihlestiba uz behrneem ir leela.

Danzoschanà un musikà Tschigani ir isweizigi. Deenwidus-Eiropas semês, kur laudis wismihłaki skatahs uz dantscheem, nekà paschi danzo, ir Tschiganu danzotaji un danzotajas mihli weesi. Winu dantschi ir dsihwi un ahtri; skaistahs meitas, danzoschanà wisu sawu staltumu izrahdidamas, ir jau daudzreis dascha skatitaja sirdi eededsinajuschas, un ne retz jau gadijees, ka augsti un bagati kungi, schahdu skaistu Tschiganeeti apbrihnojot, ir apnehmuschees, tahdai meitai sawu roku sneegt uz muhschigu saweenoschanos. Daschas Deenwidus-Kreewijas muischneezes, par peemehru, senak bijuschas Tschiganu danzotajas; bet ari gresnajâs pilis winas prot smalki un pehz sawas taga-

zija. Tomehr Wahzija buhtu ar to dewusees meerâ, kad jauni lehrumi Spahnijâ nebuhtu iszehluschees, kas israhda eenaidibas garu pret Wahzu waldibu.

Franzija. Frantschu tautas weetneeku sapulze tika atwehrta isgahjuscho otrdeen. Bailes bija iszehluschahs, ka tai deenâ nemeeri nenoteek, jo anarkisti bija Parisê isplatijuschi sewischku usaizinajumu, lai ļaudis ne-esot meerâ ar tagadejeem tautas weetneekeem, un kad tee uz sapulzes namu nahkschot, lai stahjotees wineem zekâ un tos nelaischot tur eekschâ. — Waldiba, sinams, bija karsiweem noteikusi, lai esot kasarmâs gatawi, ka warot uz pehdahm nahkt palihgâ, kad teekot saukti. Bet, lai gan 2000 zilweku bija sapulzejuschees pee tautas weetneeku nama, tad tomehr, tautas weetneekeem atnahkot, tee isturejahs itin meerigi, un ari wehlak tee netaisija nekahda trokschņa.

Balkanu pussala. Lai gan leelwalstis bija speeduschas un meerinajuschas turenes masahs walstinas, isturetees meerigi, tad tomehr, kà tagad paredsams, tas winahm naw wis ihsti isdewees. Ari masajeem ir leela duhscha; jo kà beidsamajâs deenâs sino, tad sewischki Bulgarija ar Serbiju ir ļoti sanihkuschas sawâ starpâ, un jau tiktahl gahjuschas sawâs dusmâs, ka Serbija peeteikusi Bulgarijai karu. — Serbeeschu kehninsch Milans aiszelojis pee sawa kara spehka, lai pats usnemtos to wadiht pret eenaidneekeem. — Serbi jau schaujamos rihkus leetajuschi, jo 19. (31.) Oktoberî tee apschaudijuschi Bulgaru robeschas waktis Isworas tuwumâ, pee kam weenu robeschas waktneeku noschahwuschi un otru eewainojuschi. Ari pee Klisuras Serbi weenu Bulgari nahwigi eewainojuschi.

Turzija. Konstantinopeles konferenze tagad pilnâ darbâ. Isgahjuscho nedeļ ta trihs sehdeschanas noturejusi, no kurahm pirmâ wilkusees 4 pilnas stundas, un otra $1^1/_2$ stundas; treschâ sehdeschana bijusi sestdeen. Pirmajâ sehdeschanâ Turzija zehlusi preekschâ, lai konferenze usaizinot firstu Aleksanderu, sawus kara pulkus saukt atpakaļ is Austruma-Rumelijas. Trihs emiri pabalstija scho preekschlikumu, — bet Anglija isskaidroja, ka konferenzei ne-esot teesibas to dariht; tikai Turzijai tas peenahkotees. Italija peeflehjahs triju emiru domahm, turpreti Franzija sawas domas wehl ihsti ne-issazija; tomehr bija noredsams, ka wina nodomâ uz Angļu puses turetees. Pehz tam, kad sehdeschana bija beigusees, triju keisaru walstju suhtni ilgi sarunajaas Austreeschu suhtna mahjokli. Ko wini tur speeduschi un pahr kahdahm leetahm tà sawstarpigi aprunajuschees, sinams, tas neweenam naw sinots.

Egipte. Angļu ahrkahrtigais suhtnis, Drumonds Wolffs, pehz tam, kad sawu usdewumu pee Turku sultana bija ispildijis, proti ar to weenojees to soļu sinâ, kas sperami Egiptê, lai tur nogrositu meeru un kahrtibu, dewees pee Egiptes kediwa un tam pasneedsis sawus papihrus. Pee tam Wolffs issazijees, ka winsch droschi zerot, ka kediws, kas jau lihds schim pret Angļeem arweenu laipnu prahtu rahdijis un palihdsigu roku teem pasneedsis Egiptes jukumu isnihzinaschanas sinâ, tas nu ari masak nebuhs peepalihdsigs, wisu to pabalstiht, ko Angļu waldiba un Turku sultans par labu atsinuschi preeksch Egiptes usplaukschanas un attihstibas u. t. t. Uz scheem wahrdeem kediws atbildejis, ka winsch wisu darihs un eewehros, kas par labu nahk Egiptes eedsihwotajeem, tiklab eedsimtajeem, kà eenahzejeem, un buhs gataws, katrâ sinâ Drumondu Wolffu pabalstiht sawu peenahkumu ispildischanâ. — Ka mahdijs miris, ir jau sinots. Ar wina nahwi domaja, ka dumpineeki isbeigsees. Bet tà tas naw wis notizis. Mahdijs tagad, kur miris, wehl wairak teek godahts un zeenihts. Wina kapu weeta teek apmekleta no neskaitameem bareem. Ari weetneeks tam jau gadijees. To sauz par Kalifu Abdulu El Taschi. Kartumai krihtot, dumpineeki dabujuschi sawôs nagôs leelu pulku kara eerotschu, kà ari kreetnus amatneekus un daudz materijala preeksch kugu buhwes, tà ka tagad teem eespehjams, braukt pa uhdeneem starp Senaru, Kartumu, Berberi un Dongolu. Bez tam wineem ari ir leels pulks kameeļu. Tikai weenas leetas teem wehl truhkst, proti — ustura. Bet ari to tee zerê drihz dabuht, tiklihds kà plauja buhs gatawa. Apgabalôs, kurus dumpineeki apnem sawâ warâ, wini tuhlit eeleek pa sawam gubernatoram, un issuhta eerehdnus, kas lai isskaita augļu kokus un apspreesch druwas, ka war no tahm nodoschanas peedsiht. Dumpineeki dodahs zaur tukšnesi uz preekschu un nodomà Leijas-Egiptei usbrukt. Angļeem, sinams, tas nopeetni ja-eewehro. Wineem japasteidsahs, lai mahdija waru drihsumâ pawisam isnihzinatu; wehlak tas teescham nahktos jo grutti.

Asija. Starp Angļu-Indiju un Birmu karsch iszehlees. Daudzi tagad baiļojahs, ka Eiropeeschi Birmas galwas pilsehtâ, Mandalajâ, neteek nonahweti; jo Birmas kehninsch Tibo esot islaidis pawehli, lai wisus Angļus nonahwejot. Kahda zita kehnina pawehle usaizina, lai stahjahs pee eerotscheem. Stipri domà, ka Mandalajâ jau wisi Eiropeeschi esot nonahweti. — Karsch starp minetahm abahm walstihm tamdehl iszehlees, ka Angļu waldiba pagehrejusi tahdas teesibas Birmas walsti, kahdas kehninsch Tibo tai newarejis un negribejis atwehleht.

No eekschsemehm.

Irkutskà jau preeksch wairak nekà dewineem gadeem Lutera tizigee eesahkuschi taisiht basnizu, kas tagad pabeigta un drihz taps eeswehtita. Preeksch schihs basnizas uszelschanas ne ween Lutera tizigee, kas pee schihs draudses peeder, dewuschi dahwanas, bet ari daschi no sweschas tizibas pasneeguschi sawu artawinu. Bet it ihpaschi japateizahs arkitektam, baronam von Rosen, ka schis Deewa nams, kas tik jauki taisihts, buhs ne ween Lutera tizibas draudzei, bet ari wisam pilsehtam par gresnumu.

Pee Tschistipoles, Wolgas upê, nokerta ne sen brihnum leela siws, hausens, 40 pudu smaga. Schai siwij bijis lihds 8 pudi kawijara ikru. Kad nu kawijara mahrziņa pusotra rubļa maksà, tad par kawijaru dabutu 480 rubļu. Par siws gatu — kà tagad ta zena — dabutu 320 rubļu. Tà tad par scho siwi dabutu lihds 800 rubļu. — —

Is Smolenskas aprinka. Tagad waram salikt rokas un pateiktees debesu Tehwam, ka schehligi mums palihdsejis wisus lauku darbus pabeigt. Tamdehl atskatismees atpakaļ uz semkopibas darbeem un laiku, sahkot no pawasaras. — Pawasara bija ļoti slapja. Rugaji bija ja-ar, — bet uz lauka newar tikt, jo sirgi grimst nost; tad pehdigi ar Deewa palihgu pabeidsahm 9. nedeļâ wasareju seht, — bet tuhlit pehz tam karsts laiks sanehmahs, un labiba usauga knapi pehdu gara, un tamdehl ari bija ļoti knapa rascha. Seena laikâ, kad jau seenu daudzi bija plahwuschi, peepeschi leetains laiks usnahza; lija, isnemot tikai retas deenas. Ari rudzi bija plaujami. Neko dariht, bija japlauj, lai gan weenumehr wehl lija. Ziti plahwa un weda tuhlit mahjâ, — bet daschi nopļahwuschi pameta uz lauka, dubinâs sakrautus. Pee mums wehl wisu labibu greesch ar zirpehm un kuļ ar spriguļeem; retâ weetâ ir gan kuļamahs maschinas, bet no ļoti wezas sistemas, un kuļ ļoti netihri un gausi. — Maise teem, kuri bija plahwuschi un tuhlit weduschi mahjâ, bija ļoti tumscha un nesmekiga, — bet teem, kureem labiba stahweja uz lauka, ta atkal pa leelakai daļai sadihga; tikai retais pehz leetus nostahschanahs pahrweda nesadihguschu labibu. 19. Augustâ pee mums stipra salna usnahza, tà ka daudzeem wehlak sehtee griķi nosala. Tagad, paldeews Deewam, jau esam pabeiguschi laukus apseht, un sehja isskatahs ļoti laba; rugajus ari jau daudzi usaruschi. Lai gan schis gads bija ļoti grutts, tad tomehr zeresim, ka Deews dos nahkoschâ gadâ labaku laiku un — labaku plauju. T.

No Tirkschleem, Telschu aprinkî. Scho pawasar' breesmiga slepkawiba scheit notika. Kahds saimneeks atdewa weenam dehlam mahjas, un otrs dehls dsihwoja zitur. Leischeem ta mode, kad weenam dehlam mahjas atdod, tad noraksta ziteem behrneem leelu daļu, un tam, kas mahjas dabujis, waijaga to teem ziteem ismaksaht. Tà ari tè bija. Dehls, kas palika par saimneeku mahjâs, no tehwa norakstito daļu bija brahlim atdewis, — bet laikam tur gan neweena leezineeka naw bijis klaht. Brahlis isdomaja tahdu blehdibu, proti teikt, ka neka ne-esot dabujis, un gahja pee teesas suhdzeht, pagehredams, ka, ja tam naudas nedodot, tad lai tak dodot no mahju gruntes kahdu gabalu, un ruhmi. Teesa ari spreedusi, ka saimneekam trihs desetinas semes no mahju gruntes jadod brahlim, un tàpat ari ruhme. Tà nu schis sawu mantu kahdu deen' sakrahwis un aisbrauzis uz brahļa mahjahm; bet saimneeks jau to sinajis. Winsch sawus kaiminus saluhdsis talkâ, un nu to gaidijuschi. Sinams, ka brahli ne-usnehmuschi un nelaiduschi ne istabâ, ne klehti. Atnahzejam ari bijuschi sawi draugi lihds. Tee nu braukuschi uz riju, un sakrahwuschi tur wisu mantu. Saimneeks tur ari negahjis dsiht ahrâ. Mantu nokrahwuschi, ziti aisbraukuschi projam, un schis ar sawu mantu palizis rijâ. Seewa, ar masu behrnu tur newaredama isturēht, aukstà laika dēļ, aisgahjusi uz otrahm mahjahm guleht, un wihrs palizis rijâ pee mantas. Saimneeks ar saweem draugeem dsehruschi un spreeduschi lihds pusnaktij, ko dariht, lihds beidzot nospreeduschi, ka brahlis janosit. Tad wini aisgahjuschi uz riju, to nosituschi un eebahsuschi spalu tschupâ. Lahdes un skapjus tee tihscham sadausijuschi, lai domà, ka sagļi to padarijuschi. Slepkawiba bijusi jo breesmiga, tà ka pat smadzenes gar seenu isschkaiditas. Wehlak tee samanijuschi, ka nebuhs wairs labi, un tamdehl lihki noweduschi pee kahdas upites tilta, un tur nosweeduschi; bet tumsibas darbs nahzis gaismâ, — jo pelnitam sodam neweens ne-isbehg. Tagad peezi no wineem jau sehsch aiz dzelzu restehm. A. S—s.

Widzeme.

No Rihgas. Profesors G. Kieseritzka kgs, kà „Rig. Ztga" sino, 1. Dezemberî atkahpschotees no Baltijas politeknikas direktora amata.

Widzemes gubernators, generalmajors Sinowjewa kgs, kà „Rig. Ztga" dsirdejusi, treschdeen, 6. Nowemberî, doschotees uz Pehterburgu.

Rihgas pilsehtas walde par pilsehtas uguns-dzehsēju direktoru eezehlusi A. v. Kieteru, senako Zehsu brugu-kungu.

Widzemes muischneeku preekschneeziba, kà „Rischsk. Wesniks" sino, schinis deenâs nodewusi Widzemes gubernatora kungam landtaga isskaidrojumus un preekschlikumus pahr laukpolizejas pahrgrosischanu Baltijas gubernâs.

Rihgà usturahs ari daudz tahdu Schihdu, kureem naw teesibas, tur dsihwot. Tagad nu pilsehtas polizeja kehrusees pee darba un sahkusi schos Schihdinus israidiht iz sawa widus. Esot jau kahdi 200 tahdu nosuhtiti uz sawu draudzi, kur tee peederigi; bez tam wehl katru deen' klauschina un ismeklè, waj ari teem ziteem Schihdeem ihsti ir teesiba, Rihgà usturetees. Zerè, ka zaur tahdeem stingreem soteem ne ween kristiti zilweki, bet ari paschi Rihgas Schihdini tikschot atswabinati no leekeem peknas un palihdzibas meklejeem.

Kurzeme.

No Jelgawas. Tagad, kur muhsu wezà Jelgawa, kà jau arweenu pa loschu laiku, katru deen' ar ļaudihm pildahs, domaju, geldehs dascham par eewehroschanu schis peedzihwojums, ko tè zeen. lasitajeem pasneegschu. Ne sen man gadijahs no pils puses uz Jelgawu eet. Tè izdzirschu sew preekschâ kahdu balsi tà sakam: „Ja, ta leeta eet; tik naudas waijaga." Azis pazehlis, eeraugu kahdu noplihsuschu pilsehtneeku, un tam lihds kahdus lauzineekus, wihru un seewu. Seewa raudadama saka, ka esot jau pulka naudas isgahjis, bet wehl neka laba nesinot. Pilsehtneeks, neko uz tahs neklausidamees, runà tahlak: „Nu, ko wehl Juhs gribeet? Waj es Juhs nepeewedu pee laba kunga? Wihrs kà kluzis! Un kas ta par galwu, — tihri kà saldatu leelahs bungas! Sakeet, waj tahda paure gan bez gudribas?! Ja, ja! Juhsu leeta jau eet; tik naudas wehl waijaga!" — Lauzineeki nu eesahk ar pilsehtneeku lihgt, kas prasa 25 rubļi, — bet beidzot palikahs tik schehlsirdigs, ka ļahwahs apmeerinatees ar 3 rubļeem naudas, 1 pahri zimdu, 2 lihkumeem dēļu, 1 pahri zahļu, un wistu olu lai dod pehz patikschanas. Beidzot tee wisi eegreesahs kahdâ schenkî, pehz salihguma nomagari-

---

dejahs kahrtas uswestees. — Daschas Tschiganeetes atkal jauki dzeed. — Tschigani spehlè labpraht un smuki; bet par musikanteem pehz muhsu wihses winus newar ismahziht, jo notes wini newihscho mahzitees. No masahm deenahm puischelis greesch uz tehwa sijolehm, mahzahs ļoti ahtri spehleht pakaļ, ko tehws winam uzspehlè, un drihz war patstahwigi spehleht. Kad Tschigans tikai weenu reisi dabon kahdu meldiņu dzirdeht, tad winsch to war uzspehleht, — un ne ween meldiņu pa weenam, bet ari weselus musikas gabalus. Tà par peem. kahds Tschigans teaterî bija pirmo reisi dzirdejis leelu uwertiri, un pehz pabeigtas israhdes winsch wareja scho leelo musikas gabalu no galwas un bez notehm spehleht pakaļ! Tschiganu tautas musika ir ļoti jauka, un wisur winu labpraht klausahs. Behdigas meldiņas, lehni un swehti izwilktas, mainahs ar wisdzihwakajeem dantschu gabaleem; sijole Tschigana rokâs drihz rahdahs pahrgalwigi gawilejot, drihz dziļi waimanajot, it kà par kahdu saudetu laimi.

Wehl japeemin weens peknas awots, kas it ihpaschi wezahm „Tschiganu mahtehm" arweenu wehl pluhst, — tas ir „rokâ skatischanahs", proti mahkslu, is plaukstas grumbu strihpahm zilweka nahkoscho likteni usmineht. Protams, ka wisa schi mahksla ir tihri neeki un meli; tahdi pat neeki un meli ir ari no seewischkeem zeenità „kahrschu likschana". Zilweku mulkiba un mahntiziba ir wainigas, ka Tschiganeetehm no „rokâ skatischanahs" un „kahrschu likschanas" muhsu laikôs wehl atlez peena. Kaut jele ļaudis reis nahktu pee prahta un neļautos no tahdahm krahpneezehm sewim galwu sagrositees, un gekigi nezeretu uz pasludinato nahkoscho laimi, jeb nenomozitos ar weltigahm bailehm pahr Tschiganeetes izpesteļoto draudoscho postu un nelaimi! Waj naw deewsgan, ka „deewa-dehls-tschigans" aizsjahj behro waj bruhno, un nu wehl tihscham jalaujahs uz smalku wihsi apsagtees no sirgu sagļu wezenehm?! — Tschigani paschi ari tiz sawu wezo seewu praweetoschanahm, jo wini ir ļoti mahntizigi; mahntiziba wineem rahdahs buht ihstahs tizibas weetneeze, jo no schihs pee wineem neuseesi ne tikdaudz, kà melns aiz naga. No Deewa, no muhschigas dzihwoschanas u. t. j. pr. wini nesina it neka, un kad kristigas tizibas semês wini tàpat kà kristigee kristiti, tad tas wisi ir ahriga buhschana ween; pee tam wini ir par daudz weeglprahtigi un nebehdigi, ka nodarbotos gar deewischkigahm un tizibas leetahm.

Kad tautas, pee kurahm Tschigani bija aizstaigajuschi, sahka nomaniht winu weenaldzibu pret tizibas leetahm un paganu buhschanas dzilahs saknes eeksch wineem, tad tahs Tschiganus sahka waijaht; ari sagschana, krahpschana, ubagoschana un meloschana ļaudis sapiktoja pret wineem. Ar kantschuku un zeetumu, karatawahm un bendes zirwi pret wineem karoja; bet pilnigi wini nebija izdzenami un izdeldejami, jo arweenu wini nahza atkal atpakaļ.

Pehrnajâ gadu simtenî mehginaja ar wineem zitadi: winus gribeja izglihtot un pahrwehrst par kahrtigeem zilwekeem. Lehnigà keisarene Marija Teresija, winas dehls Jahseps II., warenà Kreewijas Keisarene Katrina II., Spahnijas kehninsch Kahrlis III., Pruhschu kehninsch Fridrikis II. un ziti waldineeki izlaida pawehles pahr Tschiganu izglihtoschanu un aplaimoschanu. Wineem tika semes eerahditas, nami un sahdschas usbuhweti un skolas eerihkotas. Tas wiss nu bija it brangi eegrosihts, — bet bez Tschiganu lihdzsinaschanas un, tà sakot, bez winu atwehles. Mehginaschanas, winus izglihtot, Tschiganeem israhdijahs wehl breesmigakas, nekà senakahs strahpes un noteesaschanas. Tihribà eeradinatees, kahrtigi strahdaht, skolâs kaut ko mahzitees, ta wineem likahs ta gruhtakà un breesmigakà strahpe, kahdu ween wineem wareja nospreest. Wisas labdarischanas, kuras teem no waldibas puses gribeja parahdiht, wini ne-eewehroja. Kreewijas Keisarene Katrina II. wineem dahwaja omuļigi eerihkotus namus; bet Tschigani uszehla sawas lupatu teltis scheem nameem blakam un dzihwoja tanîs. Jahseps II. gribeja Tschiganu behrnus par welti likt skolot; bet schos waijadzeja pirms sakert, ar strikeem sasieet un tà kauzoschus un keparajoschus wilkt uz skolu. Tschiganeetes waimanadamas un blaudamas gnausija rokas, kad winu behrnus dzina skolotaja preekschâ. Daschi Tschigani pat sewi nonahwejahs izsamischanâ pahr izglihtoschanas mehginajumeem; tas postu, ka wineem buhtu japaleek par glihtoteem, masgateem, kemmeteem un strahdigeem zilwekeem, wineem rahdijahs nepanesams.

Tagad gar Tschiganeem wairs nenodarbojahs; winus jau neaiskar it nekà, — tikai gahdà, ka wini muhs par daudz ne-aisteek. Ta ari ir wisu riktigakà politika; jo schee „deewa-dehli" ir zilwekôs tas pats, kas nesahles uz lauka: wisas mehginaschanas, winas padariht derigas waj isnihzinaht, ne-izdodahs, jo nesahles nenihkst. Sg. P.

Erpo.

Wehsturigs stahsts is Wahzu apustuła Bonifazijus laikeem.

Atstahstihts no K. Saulischa.

(4. Turpinajums.)

„Kà, waj schis wihrs top upurehts? Sen gadus jau neweena zilweka deeweem naw upurehts!" — Tà dzirdeja runajam ar paklusu balsi, un daschas dusmu pilnas azis skatijahs uz Erpo, kas uz sawa staltakà kara sirga jahja. Jo tuwak nahza swehtajai birzei, jo leelaks palika ļauschu pulks. Daschi ari gahja projam, redzot, ka upura lopa weetà zilweks gahja preesterim blakam. Upura weetu aizsneedza. Preesteris ar upuri eegahja akmeņu rinkî. Erpo pazehlahs uz sirga kahjâs un sauza ļauschu pulkâ: „Juhs wisi esaat dzirdejuschi, ka tur pakalnâ karajahs schi apgabala leelskungs, negantam wehrgam par neewaschanu, schi kalna gareem par apsmeeklu, tumschai ellei par laupijumu, un tad nogahzahs breesmigâ dzikumâ. Bet deewi manu dzihwibu gaja. Wineem esmu parahdâ zeenigu upuri. Sirgi un gowis deeweem preeksch upureschanas schodeen naw zeenigi. Lopi deeweem naw nekahda atmaksa par to, ka wini schi apgabala zeenigako atdewa atpakaļ, kas bija kritis nahwê. Weens wihrs deeweem ismuka, zits lai ir wineem dehwehts par pateizibas upuri un par weetneeku. Schè winsch stahw. Winu sauz par Tuhdo; winsch ir brihws wihrs no Krustakalna. Winsch ir kristihts, — ir muhsu tehwu deeweem atteizees un to bezdeewigo tizibai padewees, kuri sauzahs par kristiteem. Zaur tahdu nozeedzibu winsch ir pelnijis tuhkstoschkahrt nahwi. Schis brihwais wihrs lai ne-eet debesîs zaur upura nasi, — bet lai winsch manâ weetâ nahktu elles walstibâ, winsch ir nodots deeweem par godu ugunij. Kas nu pee muhsu wareneem deeweem kurahs, un kas negrib pelniht zodibu no teem deeweem, kuri schai birzê dzihwo, tas lai skani sauz, ka wini to dzird: „Nahwe kristiteem!"

„Nahwe kristiteem!" atskaneja no ļauschu mutehm. Pat tee, kuri paklusâ balsi bija ļaunojuschees, ka zilweks teekot upurehts, dzirdedami, ka kahds kristihts preeksch upura izredzehts, kleedza ļauschu pulkam lihds: „Nahwe kristiteem!"

Preesteris krahwa ap Tuhdo sausu malku, un tas karsti luhdza Deewu, lai winam dotu weeglu galu un muhschigu dzihwibu debesîs zaur Jesu Kristu. Wiss ļauschu pulks dzeedaja wez'wezahs dzeesmas deeweem un tautas wareneem par slawu. Dzeedaschana palika arweenu dedzigaka, prahts arweenu kahrigaks pehz kristità nahwes, un no jauna atskaneja saukschana: „Nahwe kristiteem!"

Jau malka bija sakrauta lihds Tuhdo zeļeem. Peepeschi zaur leelo ļauschu baru kahds wihrs, leels no auguma un jauks no izskatas, eelausahs akmeņu rinkî un gahja droschi, kur tik preesteris drihksteja eet, un uzsauza Tuhdam: „Slawehts lai ir Jesus Kristus!" — Ar platahm azîm Tuhdo uzskatija scho wihru, kà kahdu engeļa parahdischanu, un tam atbildeja: „Muhschibâ. Amen!"

Kamehr swescineeks Tuhdo apkampa, un winu tizibâ stiprinaja, wiss ļauschu pulks izbihjahs pahr negodigo swescineeku, kas eedroschinajahs swehtâ upureschanas weetâ ee-eet un jau deeweem dehweto upuri aizskahrt. Nepazeetigi daschi skatijahs uz silahm debesîm, waj jau pehrkons nerahdischotees, negodneeku sasparhdiht. Ziti skatijahs trihzedami uz swehtahs birzes koku galotnehm, kuras lehnâ wehjinâ kustejahs, waj deews nerahdischotees, isnihzinaht deewu saimotaju. Pat preesteris nesinaja neka dariht pret tahdu, wehl nekad nedzirdetu bezdeewibas darbu. — Bet swescineeks un Tuhdo abi nometahs zeļôs un luhdza klusam Deewu. Tad swescineeks ar skanu balsi Deewu, to debesu un semes Kungu, peesauza pahr sawangoto pee saweem sahneem un pahr nabaga aklo paganu tautu.

Wiss bija klusu. Wisu zirdis notrihzeja pahr tahdu bezdeewibu. Tad swescineeks pazehlahs, sawu roku uz Tuhdo galwu uzlika un sazija skani: „Tas Kungs lai tewi swehti un pasargà, tas Kungs lai

tschot. — Nedeku wehlak atkal man gadijahs pa Pils eelu uf upes pusi eet; tè fateeku to paschu lauzeneeku pahri. Seewa raud elfodama, un wihrs atkal pukojahs, fazidams: „Blehdis, blehdis! Es jau teizu, ka tas ir blehdis, bet Tu manis neklausiji." — Es, gribedams scho blehdibu issinaht, usrunaju laipnigi wezischu pahri, kas man ari ustizejahs, sawu nelaimi isteikt, stahstidami, ka teem esot kahda suhdsiba. Tee nu meklejuschi adwokatu. Par nelaimi wineem esot kahds „peewedejs" peesitees, kas tos tik ilgam wadajis pee kahda leelgalwja kunga ar melnahm uhsahm, lihds kamehr tas nupat schoriht no teem wehl lomu sanehmis, un tad aislaidees lapâs. Nauda un mantina esot nu istehreta un suhdsibas leetâ nekas padarihts. — Lautini, atdareet jele azis! Eijeet tadschu pee teesu leetu sinatajeem, un neklausieet wis schahdeem tahdeem „peewedejeem", kas saka it usleeligi: „Ja, ta leeta eet!" E

Atreebigs prahts. „Latw. Awischu" lasitaji wehl atminees kahdu sinojumu, kurâ bija wehstihts, ka kahdam semturim M. pagastâ weenâ nakti wisa mahjina tika nodedsinata, pee kuras ari daschi lopi sadedsa, un pats semturis stipri apdedsinajahs. Ar tahdu atreebschanos nu gan spihtneekam waijadseja sawas dusmas noslahpeht, — bet kas dos! Semturim no nodeguschahs mahjas bija kahdas apdeguschas pagales atlikuschahs, kuras tas bija kahdâ buhdinâ, kas no uguns palika ne-aistikta, sawahzis. Schi buhdina nu, ko domajeet, isgahjuscho nedel' kahdu nakt' tikusi apgahsta, un koki, kà ari weens akmenis, kas tur atraduschees, nolaupiti. — Pehz mantas wehrtibas war spreest, ka saglis, mantas dehl, to naw darijis. Buhs gan atkal tikai spihtes darbs, zaur ko, kà tas jau agrak bija redsams, semturi uf pehdejo gribehs ispostiht. —ts.

No Dobeles. Mums Dobelneekeem tagad tas labums, ka sawus nomiruschus aisgahjejus waram nolikt, kamehr glabajam semes mahtes dsestrajâ klehpi, preeksch tam eerihkotâ kaplitschâ. Agrak bija lihki ja-eeruhmè basnizas preekschnamâ, kam nebija ruhmes, zitur kur tos nolikt. — Kaplitscha ir jau no senakeem gadeem muhreta uf basnizas platscha; bet lihds schim ta peedereja kahda W.— familijai, un tagad tas to atwehlejis wispahrigai waijadsibai. Laika sobs to bija jau pa dakai apgrausis, — bet tagad to ussrischinaja, un kur bija waijadsigs, salaboja. Par lihku eelikschanu esot jamaksâ 30 kapeikas, kas tur wehlahs nolikt. — Kaplitscha ir muhreta no keegeleem, tschetrkantiga, ar torni un melnu krustu galâ, basnizas platscha stuhri. Loti derigi, kad meestinâ, kur wairak eedsihwneeku kopâ, tahda kreetna kaplitscha atronahs, kur lihkus war nolikt lihds glabaschanas brihdim, — wiswairak karstâ wasaras laikâ. — Uf scheijenes basnizas platscha tagad ir granteto gangu malâs wairak jaunu, glihtu benku ustaisihts, kas wasaras laikâ loti noder. Ari daschi kozini top eestahditi gangu malâs, kas lai basnizas plazi puschkotu un padaritu jaukaku. — Daschi scheijenes tirgotaji tagad weenprahtigi sabeedrojuschees un schais tumschâs naktis wisu zauri nakti wairak lukturôs uguni uf eelas leek dedsinaht; ari waktneeks, no wineem lonehts, wisu nakti stahw nomodâ uf wakti. — Loti pareisi, kad tà zenschahs, nakts kleijonus winu tumsibas darbôs trauzeht un usmanibu uf teem greest. W.

Dobelê pehdejâs deenâs ne-ihsti 5-rubłu gabali pamaniti; bet schee, sawa bahluma dehl, esot lehti isschkirami no ihstajeem.

Dobeles Krona muischâ 28. Oktoberî noturetais gada- jeb tà sauzamais „Simjudu tirgus" bija schogad brangi apmeklehts. Lopu bija prahwâ skaitâ sawests, bet andele neko rascheni neweizahs, — ihpaschi ar gowihm; laikam gan tamdehl, ka pahrdeweji, un daschs tik par kauleem un ahdu ween, prasija augstas zenas. Pirzeju gan bija daudz, tiklab no Jelgawas, Rihgas un Tukuma, kà ari wehl no ziturenes, — bet tas tik mas ko lihdseja, tamdehl ka pirzeji lopus arweenu wehrtè pehz gakas swara. Wehl japeemin, ka schinî apgabalâ itin brangi prot ar gowihm andeletees; to wareja redseht no tam, ka pahrdeweji tuklakahs gowis isslaweja par jaunpeenehm, lai gan warbuht zita jau pawasar bija nahkusi slauzama. Sirgi ari gahja tà pamasam. Jaunee bija gandrihs par dahrgu, un wezee atkal gluschi lehti. Aitas maksaja augsti, zuhkas mehreni, sosis lehti. Starp ziteem tirgus raschojumeem ari daudz auglu koku stahdu bija sawests, kuŗus tè tirgû daudz lehtaki wareja pirkt, nekà pee dahrsneekeem mahjâs. Starp zitu ari wareja redseht, ka tè kahdam laimes spehles isrihkotajam daudz labaki kehrahs, nekà Jelgawâ; jo tè tam prahws tirdseneeku pulzinsch arweenu bija apkahrt, no kuŗeem daschs aisgahja, wairak kapeiku uf spehles galdina usupurejis, tik baltu ween spkaudams. — Protams, ka neweens praweets dsimtenê tà neteek zeenihts, kà sweschatnê. —.—

No Patkaises. Nahkamais maises lauks gan deewsgan ar selmeni apsegts, bet deemschehl tas paleek allasch retaks. Lini dascham labi isdewuschees, kuŗi, waijadsibâ isleetati, atmet labu grasi. Labiba gan no auguma wairak solija, nekà no tahs tagad iskuŗam. No puhra sehjuma isnahk: kweeschu 8, rudsu 7, meeschu 9, ausu 8 un kartuseku 4 puhri. Stiprâ semê kartuseli ir gluschi sapuwuschi. Naw wis agrako gadu rascha. — Nakti uf jauno Simjudu tirgu issagtas Pehterwaldes Tihsmeju saimneekam wairak aitu no kuhts. Zitas wehl esot atrastas kuhti safeetas; laikam nebuhs laiks atkahwis, tahs nemt lihds. — Tà ari labâ nowakarê sirgs nosagts ar wisu aisjuhgu 26. Septemberî pee Leel-Behrses W. kroga kahdam Dobeles eebuhweeschu saimneekam. Sirgu, krogâ ee-eijot, tas bija atstahjis pee lehnes. Skahde schai knapâ rudenî prahwa. Ari ziti sirgi bijuschi turpat peeseeti, — bet tee palikuschi ne-aistikti. — Tè ir atkal mahziba, ka tumsâ newar wis sawu mantu atstaht bes kreetnas usraudsibas, bet waijaga weenumehr pahr to buht nomodâ, lai netaptu zita rokâs. Swabadais.

No Leel-Behrses pagasta. Scheijenes pagasta skolas nams lihds ar teesas galu, kas atrodahs apaksch weena jumta, kà ari zitas skolas nama pagalmja ehkas pehz ilgas gaidischanas tapa scho ruden' ruhpigi no pagasta puses uskoptas, un tahm jauni jumti uslikti. Pahrlaboschana bija loti waijadsiga. Skolas nams, zik man sinams, 10 gadu laikâ nebija pahrlabots, nedz jumta dakstini peenahzigi aisstrihketi. Agrak schè bijuschas pagasta mahjas, sem nosaukuma „Wilki", un tikai 1865. gadâ tahs tikuschas pahrwehrstas par skolas namu. Mas gadu atpakal pagasts scho skolas namu no Leel-Behrses dsimtkunga, barona v. Vietinghoffa, eepirka par dsimtu par 1600 rubłeem. Semes leelums, kas tur klaht atrodahs, sastahw uf 50 puhra-weetahm, ar derigu un nederigu semi kopâ rehkinot. Skolas nama garums ir 12, un platums $3^1/_3$ asis, un istabas ir 7 pehdu augstas. Klase jeb skolas istaba ir no kleka ar keegeła grihdu. Skolas ruhmes naw wisai ehrtas; ihpaschi gułamo istabu ne pawisam naw. Skolas inwentars ir loti knaps. Musikas rihka skolai jau naw nekahda, kas tadschu katrai skolai loti nepeezeeschami waijadsigs. — Preeksch skolenu spirgtas wesełibas usturescha nas un zitahm ikdeenischkahm saimneezibas waijadsibahm ir skaidrs uhdens skolas tuwumâ loti waijadsigs, lai behrneem nebuhtu par gruhtu, uhdeni apgahdatees. Nu, it gluschi bes uhdens gan ne-esam, — bet tas ir kahdas simts asu tahłu, un pret kalnu janess no Behrses upes krasta malas, kur mass awotinsch atrodahs, kas daschu reis seemu stiprâ salâ wisai saimneezibai nespehj uhdena sneegt. Akas jeb pumpja ne pawisam naw. — Seemâ istabas patur loti mas siltuma un pagehr pulka kurinaschanas; pee tam, kà rahdahs, logu schkirbainahs slenges un greesti ir wainigi. — Ehkas ir wisas apdroschinatas Kursemes uguns-apdroschinaschanas beedribâ. — Zerams, ka tagadejâ pagasta walde, kuŗa jau ruhpejusees par pascha skolas nama uskopschanu un jumtu salahpischanu, ari turpmak to apgahdahs, kas skolai nepeezeeschami waijadsigs. Seedons.

No Auzu muischas. Mums tagad aisgahjuschâ daktera weetâ ir atkal jauns ahrsts, Dr. med. G. Reinitza kgs, kas sawâ darba laukâ eestahjis, slimneekus apkopjot un dseedejot, un scheit muhsu widuzî uf dsihwi apmetees. Slimneeki atrod ik deenas ahrstu, un uf wehleschanos tas ari palihdsibu sneedz, braukdams lihds uf zituŗeni pee wahjakeem slimneekeem. Tàpat ari kreetns apteekis scheit tuwumâ atrodahs, kur pehz ahrsta pawehles jeb rezeptes slimneekeem sahles sagatawo un isdod. A.

No Leel-Cezawas apgabala. Kà pee mums, tà dsirdam ari wisâs malâs suhdsamees pahr pahrleekam leelu uhdeni un pastahwigu leetu. Ir gan brihnischkigs gads, kahdu pat wisu wezakee zilweki ne-atminahs peedsihwojuschi. Meeschi un kartuseli sapuhst uf lauka, tihri azihm redsot, un newar tos glahbt. Semkopji raugahs ar behdigu sirdi seemai preti; ar ko pahrtiks, ar ko lai ismitinajam lopinus, kad bariba pa leelakai dakai sapuwusi. Sliktas baribas dehl jau sahk gowis nihkt. Kà dsird, tad weenam saimneekam jau tschetras gowis ahtrâ laikâ nonihkuschas. Bet ar jo behdigaku prahtu semkopji raugahs uf nahkamo pawasaru, jo nesina, waj buhs sehkla, ko laukus apseht, un waj rudsi, kas jau tagad zaur pahrleezigo slapjumu pa dakai ispuwuschi, warehs pawasar' zeltees, — un kahdu raschu tahdi isdos. — Oktobera mehnescha 6. deenâ swinejahm plauschanas swehtkus, — bet ar zik behdigu sirdi, to wareja katram no waiga noskatiht. Basniza bija masak apmekleta, nekà tahdâ deenâ wareja zereht; warbuht sliktâ laika dehl, jo tai deenâ bija brangs leetus. — Sneegs mums jau trihs reisas parahdijees, un proti Oktobera mehnescha 8., 10. un 19. deenâ. Beidsamo reis jau bija tahda kahrtina, ka daschus redsejahm ar kamanahm uf basnizu brauzam. — Pee dascheem gruhtumeem semkopibas sinâ, kur dascham meeschi, daudzeem kartuseli laukâ, wehl kahdi nepatihkami weesi apzeemo muhsu apgabalu, proti wilki. Schee ehdeligee weesi nepeeteek ar mescha swehreem ween, — bet ir jau daudzeem jehrinus un wezenes aitas, pat tełus panehmuschi bes maksas. Daschs zełotajs ari ir kreetni isbeedehts, — bet zilwekeem uskrihtam, wehl naw dsirdehts; tomehr uf seemu war ari tas notikt. Skahde, ko wilki muhsu apgabalâ padarijuschi, ir it eewehrojama, — bet naw wehl lihds schim isdewees, neweena no scheem nebehdneekeem noschaut. Waj nebuhtu schè augstaku teesu, ihpaschi pilsteesas usdewums, par wilku usdeldeschanu gahdaht? — Schogad muhsu meschôs breeschi atrasti; laikam uhdena dehl schee no leelakeem mescheem scheit atnahkuschi. Kà dsird, tad Dsimt-Mises meschôs diwi breeschi noschauti. — Noschehlojama leeta, ka newaram gandrihs ne uf Rihgu, nedz uf Jelgawu notikt, jo uf abu pilsehtu zełeem jau ilgaku laiku tilti saluhsuschi, un proti: uf Rihgas zeła pahr Mises upi, un uf Jelgawas zeła pahr kahdu leelaku, raktu grahwi (kanahlu), Krehpes kroga tuwumâ. Jau deenu pahr pehdejo pahri braukt, ir bailiga leeta, zik wairak wehl nakti. — Preeksch Leel-Cezawas pagasta ir schis mehnesis jo eewehrojams zaur to, ka zeen. dsimtkungs, grahfs von der Pahlen, nodewa sawu muischu pahrwaldischanu un pilnwaru baronam Bucholtza kgam, tagadejam pahrwaldneekam un arendatorim Dsimt-Garosê un pilnwarim Behrsu muischâ. Deews lai dod jaunajam pahrwaldneeekam spehku un tehwischku sirdi, pahr winam ustizeteem laudihm ar mihlestibu waldiht, tà ka zeen. grahfa kungs senak pats to darijis! — Skolas pee mums jau gandrihs wisas eesahktas un mahju behrnu pahrklauschinaschana pabeigta, pee kam zeen. mahzitajam gandrihs diwas nedełas aisgahja. Pehz pabeigta darba zeen. mahzitajs sludinaja atrastos panahkumus basnizâ, kur daschus pagastus usteiza, daschus nosmahdeja. Negribu schoreis tos pagastus, kas mas, loti mas preeksch behrnu attihstibas un mahzibas gahdâ, saukt pee wahrda, jo waretu to nemt par launu. Wispahrigi bija daschi wezaki ar behrnu mahzischanu puhlejuschees, un zeen. mahzitajs ar mahju mahzibu ar meeru; winsch isteiza, ka labs solis sperts uf preekschu. Pateizahs ari skolotajeem, kas puhlinus netaupa, 4 reis par gadu mahju behrnus, tas ir tahdus behrnus, kas wehl naw skolas gadus sasneeguschi, no 9. lihds 13. gadam, pahrklauschinadami. Zerams, ka, ja wezaki, saimneeki, it ihpaschi pagasta waldes nahks palihgâ, muhsu apgabalâ ar behrnu mahzibu ees loti labi uf preekschu. —.—

No Zodes. Plauschanas swehtki pagahjuschi, kuŗôs semkopis mehds apskatiht ta gada plauju. — Rudsi un kweeschi bija ihsti teizami augumâ, — bet plaujamâ laikâ, pastahwigâ leetus dehl, tee sadihga. Ausas un meeschi no eesahkuma israhdijahs deewsgan labi, — bet Maija un Junija mehnescha leelais karstums tos apspeeda. Ilgi gaiditais Julija leetus tos pa dakai gan atkal atspirdsinaja, — bet tomehr israhdijahs par wehlu. Turpretim wehlu sehtos linus tas pilnigi uszilaja, tà ka tee schogad sasneedza jo eewehrojamu garumu. Kartuseli augstakâs weetâs bija labi no auguma, — bet

(Skatees peelikumâ.)

---

apgaismo sawu waigu pahr tew un ir tew schehligs, tas Kungs lai pazeł sawu waigu uf tew un dod tew meeru. Amen!" — Nu sazehlahs leels troksnis, kà breesmiga wilku kaukschana, un Erpo no weenas puses, preesteris no otras mahzahs sweschineekam wirsû, un wiss łauschu pulks speedahs pakal un kleedsa: „Nahwe kristiteem!"

Sweschineeks uf kahdu akmena bluki uskahpa un augsti pazehlees sauza: „Debess un semes wirsû ir tik weens weenigs Deews. Schis weenigais Deews ir ari Juhs isredsejis par sawas walstibas eedsihwotajeem un grib, lai Juhs pee wina atgreestos un muhschigi pee wina dsihwotu — —"

Winsch wehl tahłak gribeja runaht; bet azumirkli winsch no akmena bija norauts un saistihts. „Nahwe kristiteem!" wiss łauschu pulks ar ihgnumu sauza. Sweschineeku, kuŗam rokas un kahjas stipri bija sasaetas, atstahja gułot, un ahtri malka uf malku ap Tuhdo tika krauta, kamehr ta sneedza lihds wina plezeem.

Wehl weenreis preesteris scho zilweka upuri deeweem dahwaja, un tad sarus aisdedsinaja.

„Kristu, tu Deewa jehrs," Tuhdo dseedaja, „kas tu pasaules grehkus nesi, apschehlojees pahr mani!"

„Tas Kungs lai Tew dod muhschigu meeru un lai Tew atspihd muhschiga gaisma!" saistitais sweschineeks atbildeja.

Ugunigahs dsirksteles schaudijahs zaur malku.

„Kristu, tu Deewa jehrs, kas tu pasaules grehkus nesi, apschehlojees pahr mani!" Tuhdo arweenu stiprak dseedaja. Leesmas isschahwahs augschâ.

„Pastahwi, pastahwi tizibâ pee Jesus Kristus!" sweschais sauza. „Kristus ir muhsu dsihwiba, un mirschana mums par labu. Swehtigi ir tee, kas Kristus dehl zeesch behdas un nahwi. Esi preezigs un droschs, — Deews Tew dos uswaretaja kroni!"

Wehl reis dsirdeja no uguns juhras Tuhdo balsi: „Kristu, tu Deewa jehrs — —", tad wiss bija klusu. — Nekahds wehjinsch nelozija koku sarus swehtajâ birsê, neweena putnina balss nebija dsirdama, un neweens no sa-ihguschâ łauschu pulka nerunaja neweena wahrda. — Upuris bija pabeigts.

IX.

Uf Erpo pawehli sweschineeks sasaistihts tika nests paganu preestera buhdâ, lai schis winu labi paglabatu, kamehr pahr winu tiks tahłak nospreests. — Sweschineeks bija Sturmijus, jaundibinatâ Osol'birses klostera preekschneeks. Paganeem Kristus ewangelijumu sludinadams, winsch bija nonahzis lihds swehtajai birsei, un winas upureschanas weetas tuwumâ. Tur winsch dsirdeja peepeschi sauzam: „Nahwe kristiteem!" Meesu un dwehseli Deewam atwehledams, winsch bija eegahjis upureschanas rinkî, un nomanidams, kas tè noteek, neschehlojis sawas dsihwibas, lai waretu tizibas beedri stiprinaht nahwes bailês.

Paganu preestera buhda bija masa. Uguns-kuram blakam, nogrimis dsiłâs domâs, preesteris sehdeja un skatijahs pastahwigi uguni, kas bija dsischanai tuwu.

Uguns-kura otrâ pusê Sturmijus guleja. Abu wihru sirdîs bija weenadas domas. Abeem wehl arweenu preeksch azihm stahweja uguns leesmas un Tuhdo galwa, un abi wehl dsirdeja sauzam: „Kristu, tu Deewa jehrs!"

Dsilsch klusums waldija wisapkahrt. Saule bija nolaidusees. Swaigsnes pee debesihm gahja lehnam sawu zeku.

„Dod man dsert," Sturmijus luhdsa ar wahju balsi. Preesteris nedsirdeja. „Kahdu malku uhdena," Sturmijus sauza pehz kahda brihtina ar lubgdamu balsi. Nu tik preesteris usmodahs no sawahm domahm, un pasneedsa laipni wangineekam mahla kruhsi, pilditu ar uhdeni. Sturmijus ar preestera palihdsibu drukstu pazehlahs, un uguns-kura gaisma eespihdeja wina tumschi silâs azîs. „Es Tew pateizos," Sturmijus sazija, no uhdena eespirdsinahts, „ka Tu esi apschehlojees pahr wangineeku. Deews Tew lai atmaksâ!"

Preesteris paklabja drusku salmu un guldinaja uf teem sawu wangineeku. Pehz tam winsch panehma benkiti un nosehdahs pee wina kahjahm. „Kas Tu esi, sweschineek', ka Tu usdrihkstejees eet swehtâ upureschanas weetâ?" winsch prasija. „Zik daudz Tu ari preeksch deeweem noseedsees, tomehr man waijaga slaweht Tawu droscho prahtu. Tawa dsihwiba karajahs mata galâ, ja leelskungs buhtu sazijis, Tew esot jamirst."

„Es esmu Sturmijus," winsch atbildeja, „zehlees no slawenahs Norikuma zilts, un ta dsihwâ Deewa preesteris. Ne wis leelkunga, bet Deewa rokâ stahw mana dsihwiba. Mans dsihwoklis ir kahdu deenas gahjumu no scheijenes. Es isgahju isklauschinaht, kur pagani dsihwo, lai wineem waretu suhtiht, ja Deews dotu schehlastibu, suhtnus ar preezigu wehsti no Kristus, wisas pasaules Pestitaja. Zaur Deewa gribeschanu es schodeen paliku breesmigai zilweku kauschanai par leezineeku."

Preesteris gruhti nopuhtahs un, kà aisbildinadamees, sazija: „Tas nebija mans darbs. Man nebija nekahdas patikschanas pee zilweka nahwes. Es to darbu ar gruhtu sirdi darju, no leelkunga peespeests, kuŗa kalps es esmu."

„Deews lai peedod Tew un Tawam kungam, ko Juhs launa darijaht paganu tumsibâ. Ak, kaut jele Tew Deews atdaritu sirdi, ka wina gaischums tur waretu eespihdeht, un kristiga tiziba tur aisdegtos. Kà Tu slawetu Deewu, kad Tu buhtu isbehdsis no paganu tumsibas walsts!"

„Waj Tu domâ," preesteris sazija, „ka es, wezs wihrs buhdams, Tawu mahzibu peenemschu un sawus deewus atstahschu, kureem esmu tik ilgi kalpojis? To es nekad nedarischu!" — „Waj Tu pirmit nesaziji," Sturmijus atbildeja, „ka Tew ne-esot bijusi nekahda patikschana pee schi zilweka nahwes? Redsi, tàpat ari Deewam, tam weenam dsihwam Deewam, naw nekahdas patikschanas pee zilweka muhschigahs nahwes, — bet Deews grib, ka zilweks pee wina atgreestos un muhschigi pee wina dsihwotu debesu jaukumâ."

Paganu preesteris ruschinaja uguni un atbildeja: „Tihri gekigi Tu neruna wis, sweschineek', teikdams, ka weens weenigs Deews esot. Daudz gan, sinams, ir deewu un deewekłu debesîs un wirs semes, bet weens ir tas ihstais deews, Wodans, tas labais, leelais, kas jahj uf astonkahjiga sirga, kuŗu sauz par Steipniru. Zaur wina spehku winam wisi ziti deewi ir padoti."

„Labpraht es sawu Deewu ari sauzu par tehwu," Sturmijus sazija, „jo uf winu ik deenas wisi kristiti teiz: „Muhsu tehws debesîs." Bet Taws augstakais deews Wodans ir paganu deews, pilns zilweziga wahjibu, wainu un grehku; mans augstakais Deews ir swehts, bes kahda grehka, un tihraks nekà saule pee debesihm. Tawam Wodanam waijaga astonkahjiga sirga, lai waretu pa gaisu skreet, — bet mans leelais, swehtais Deews sina wisu, redz wisu, dsird wisu."

„Ari man," preesteris atbildeja, „reis kahda leela paregone sazija, ka laiks esot tuwu, ka Wodana sirgs kritischot un wina kraukli mirschot, jo augstajam Deewam newaijagot ne sirga, ne kraukłu; augstais un ihstais Deews esot gariga buhschana, leelahs pasaules raditajs, un tik gekigee zilweki esot winam sirgu un kraukłus peedewuschi un zilwezigus wahjumus peelikuschi. Warbuht ka Tew ir taisniba."

Uguns bija pee dsischanas, un aukstais kalnu gaiss speedahs buhdinâ. Islikahs, ka paganu preesterim gribetos tahłak runaht; winsch sabadija uguni no jauna.

„Kas tas ir par Deewu, waj zilweku, kuŗu Juhs kristitee peeluhdseet, un kuŗu ari tas wihrs peeluhdsa, ko schodeen upureja?" preesteris pehz kahda brihtina prasija.

„Juhs pagani tureet sawu augstako deewu lihdsigu gaischi spihdedamai saulei," Sturmijus atbildeja. „Wiswairak zaur sauli tas dodot gaischumu, dsihwibu un sekmi wisai pasaulei, un tà parahdotees, kà tas augstakais labdaritajs, — tà Juhs sakeet. — Redsi, tà ari mehs sakam. Bet wehl jaukaku sauli, nekà ta, kuŗa rihtôs uslez un wakarôs no-eet, Deews zilweku dwehselehm dewa, un ari zaur to wineem peeschkihra gaismu, dsihwibu un swehtibu. Schi zilweces saule sauzahs Jesus Kristus. Winsch ir wisu augstakâ Deewa muhschigais dehls un peedsima semâ buhdinâ kà nabagu łauschu behrns. Bet no schihs semahs buhdinas ir gaismas un swehtibas straumes isgahjuschas pahr daudz tautahm, un ari uslehks pahr scho eeleju, ja Deews grib, wina gaischums. Zaur scho sauli Jesu Kristu ir augstakais Deews mums parahdijis sawu leelako mihlestibu. Tapehz ari Kristus pats saka: „Tik loti Deews pasauli ir mihlejis, ka winsch sawu weenpee-

(Skatees peelikumâ.)

Sludinajumi.

Kurfemes kreditbeedribas direkzija ir luhgta:

1) **no Mikela Linga if Kauzemindes** krahschanas-lahdes sihmi uf augleem Lit. D № 19967, no 16. Maija 1884. g., à 100 rubl., ar kuponeem preeksch 1. Maija 1886. g. u. t. t., israkstita preeksch Mikela Linga if Kauzemindes;

2) **no Pehtera Wefsmann if Krona Garofes** krahschanas-lahdes sihmi uf augluaugleem Lit. E № 61618, no 27. Maija 1885. g., à 54 rubl. 18 kap., israkstita preeksch Pehtera Wefsmann if Krona Garofes;

3) **no Dundagas pagasta waldes** krahschanas-lahdes sihmes uf augleem Lit. D
№ 1101, no 10. Februara 1872. g. (II. isgatawojums), à 100 rubl.,
№ 2749, no 19. Dezembera 1873. g., à 100 rubl.,
№ 8496, no 20. Dezembera 1877. g., à 100 rubl.,
№ 10213, no 15. Junija 1878. g., à 100 rubl.,
wisas ar kuponeem preeksch 1. Maija 1866. g. u. t. t., israkstitas preeksch **Lapina Pabehrsò if Dundagas**, un
krahschanas-lahd. sihmi Lit. D № 15589, no 15. Junija 1881. g., à 100 rub., ar koponeem preeksch 1. Maija 1886. g. u. t. t., israkstita preeksch **Emilie Pabehrsò if Dundagas**,
krahschanas-lahdes sihmi Lit. D № 15590, no 15. Junija 1881. g., à 100 rubl., ar koponeem preeksch 1. Maija 1886. g. u. t. t., israkstita preeksch **Lisete Pabehrsò if Dundagas;**

4) **no Sknabes muischpolizijas** krahschanas-lahdes sihmi Lit. D № 22165, no 13. Junija 1885. g., à 100 rubl., ar kuponeem preeksch 1. Maija 1886. g. u. t. t., israkstita no Ernst Wolansky if Stendes — **noteikt par isnihzinatahm.**

Pehz Kurfemes kreditbeedribas krahschanas-lahdes Wisaugstaki apstiprinato statutu 10. § teek augschminceto, par suduschahm peemeldeto krahschanas-lahdes sihmju ihpaschneeki zaur scho usaizinati, schihs sihmes wehlakais lihdſ weena gada notezeschanai, rehkinot no schi sludinajuma beidsamahs issludinaschanas deenas Kurfemes „Gubernas Awisès" un Jelgawas „Latweeschu Awisès", Kurfemes kreditbeedribas direkzijai usrahdiht; zitadi direkzija peemineteem ihpaschneekeem to tad nederigu tapuscho pirmo sihmju weetà israkstihs un isdos **„jaunas, ween'weenigi geldigas sihmes (duplikatus)".** [716]

Jelgawà, 18. Oktoberi 1885. (№ 417.)
Darischanu waditajs: H. Pychlau.

No Dobeles pilsteesas teek zaur scho darihts sinams, ka kahdam zilwekam, kas peedewees, ka to sauz Jahni Buschmani, sirga eejuhgs bes rihkeem Jelgawà ir atnemts. Kad nu if apstahkleem spreeschams, ka tas ir sagts, tad tas, kam tas peeder, teek usaizinahts, pee schihs teesas 4 nedeku laikà no schihs deenas meldetees. [739]

Jelgawà, 31. Oktoberi 1885.
(№ 12189.) Asesors: Medem.
Aktuars: Kupffer.

---

10. Septemberi sch. g. ir atrasts Grendschu Kranzmanu mahju kruhmòs

wezigs sirgs,

pahtà spalwà, widejà augumà, wehrts 15 rubl. sudr.

Scho pasinodama, Irlawas pagasta teesa usaizina schi sirga ihpaschneeku, lai tas wehlakais **23 Nowemberi sch. g.** peesazitos pee schihs teesas un teikto sirgu pret ihpaschuma teesibu peerahdischanahm sanemtu, jeb eewehrotu, ka pehz schi termina notezeschanas ar atrasto sirgu taps pehz likuma nosazijumeem darihts. [735]

Riteršchaftes pagastu namà, 26. Oktoberi 1885.

(№ 1749.) (S. W.)

Kuldigas komisija sirgu sahdsibas leetàs dara sinomu, ka pee tahs paschas klahtakas sinas dabujamas pahr weenu gaischi behrnu

sirgu (Fuchs),

mehrenà augumà, 10 gadu wezs, blese peerè, labà pakalschkahja wirs naga balta, kreisà pakalschkahja lihdſ pus zenkles balta; sirgs waretu buht preeksch gada laika Leepajas apgabalà sagts.

Kuldigà, 25. Oktoberi 1885. [736]
Pilskungs: Barons Klopmann.
Raksiu wad.: F. Waldofsky.

Blihdenes pagasta teesa usaizina zaur scho wisus nelaika, pee Blihdenes pagasta peederigà skrodera

Friza Juka

parahdneekus un parahdu prasitajus, sawas prasibas un maksas diwu mehneschu laikà no schihs deenas schè peenest, jo pehz tam nekahdas prasibas wairs netiks peenemtas, bet ar parahdneekeem darihts pehz likuma.

Blihdenè, 17. Oktoberi 1885. [731]
(№ 83.) (S. W.)

Wiskales pagasta teesa, Dobeles apr., usaizina wisus tos, kam kahdas eerunas tam preti buhtu, ka pee Jaun-Swirlaukas pagasta peederigais Jehkabs Stallmeisters un schi laulatà draudsene Anna, dsim. Sanderfohn, pee Wiskales pagasta peederigahs atraitnes Trihnes Ehrgle, tagad 9½ gadus wezu dehlu, Jahni Ehrgli, behrna weetà peenem (adopteerè), — tahdas eerunas 2 mehneschu laikà schè usdot un israhdiht, jo pehz schi laika notezeschanas taps behrna weetà peenemschana (adopteereschana) tà likumiga atsihta, dibinajotees uf Baltijas priw.-likumu III. dalas 185. artikela. [717]

Strautneekòs, 18. Oktoberi 1885.
(№ 61.) Preekschſ.: J. Aurin.
Skr.: Waldowsky.

Kreetns, ustizigs **jauneklis** ar labahm skolas sinaschan. atrod weetu par mahzekli Sannowska andeles weetà, Esara eelà № 13, preti Reformatu basnizai, Jelgawà.

Weens laulahts pahris, kam paschcem meesigu behrnu naw, **meklè behrna weetà** peenemt kahdu sehna behrnu. Meldetees war Esara eelà № 13, sehtà, ehrbergî.

[740] **Berling.**

Ruston, Proktor un beedr., Rihgâ,

pilsehtas Kalku eelà № 6,

wisadu semkopibas maschinu un skunstigu mehslu pahrdotawà

atrodahs leelà iswehlè: **Lokomobiles** un **twaiku kulmaschinas**, if paschu fabrikas Linkolnà; **Flöthera stiftu kulmaschinas, platfehschanas-, wehtischanas maschinas. — Wooda labibas** un **sahles plaujmaschinas. — Ekfelu maschinas. — „Tiger" sirgu grahbeklis. — Th. Flöthera** un **Rud. Sacka tschetrlemeschu** un **uniwersalee arkli. — Ehrglu arkli ar tschuguna un tehrauda strihkdehli. — Sweedru arkli, ween- un diwjuhgu, if Kockuma fabrikas, Malmejà (Sweedrijà),**

kas zaur labu materialu un stipru konstrukziju sewischki eewehrojami. — Ezeschas. — Sehklas apklahjeji u. t. pr. — **Dezimala swari. — Maschinu sikſnas. — Maschinu eltà.** — Skunstigi mehsli, kà: **superfosfati, kaulu milti, kainits, sehrskahbais amonjaks, gipsis.** — Par usdoto prozentu faturu schais mehslòs mehs usnemamees pilnigu galwoschanu.

Preeksch **Tukuma apgabala** nem apstelleschanas uf muhsu **superfosfatu** un laukfaimneezibas maschinahm preti: Tukuma aprinka-teesas registrators **Otto Vietinga kgs, Tukumà, Pasta eelà Nr. 9.** [1]

Zeenijameem wezakeem, kuri saweem behrneem kreetnu

elementar-skolas mahzibu

weikschanos grib eewehleht, zaur scho laipni baru sinamu, ka es atwehleschanu preeksch elementar-skolas atwehrschanas esmu mantojis.

Skoleni warehs ari pee manim korteli dabuht un sem manas usraudsibas strahdaht.

Mahziba jau eesahkusees 9. Augustà sch. g.

Peeteikschanahs top nemtas preti manà dsihwokli, Auzes eelà, Lucas'a namà, preti slakterim Schirmana kgam, **Saldù.**

Wold. Giesecke,
[737] elementar-skolotajs.

C. Höpkera

kolonialpretschu-, wihna-, brandwihna-, sahls- un sitku pahrdotawà

war arweenu dabuht [6]

kokwilnas schkehrinus, linu- un pakulu dsijas un **deegu** par fabrikas zenahm.

Schampaneri.

Peedahwaju manus labi noguldītus **schampanerus**, kas skaidri un smekigi, **Frantschu schampanerus**, kas neko daudſ sliktaki, tikai labu dalu **lehtaki.**

Ihpaschi eewehlamas sortes:

Monopola
Kabineta
Kremanta
Silleri } **wihnu**
Reines wihna museks
Moseles museks
Kreewu schampanera
Krimas schampanera.

Zenu rahditajs arweenu dabonams.

Atkalpahrdeweji dabon pelnas teesu.

Lud. A. Schweinfurth, Rihgà,
Minsteru eelà № 10, ne tahl no pasta.

Rogulditawa pee Paula Martinelli kga, Jelgawà. [525]

Leela muischa

ar weegleem un labeem nolihgumeem, wisa kopà waj dalita, ir pahrdodama, jeb isnomajama, jeb pret leelu namu ismainama. Minetà muischa ir Wolinijà, pee Wilnas-Romnier dselszeła stanzijas Scharnijas. Apmehrs 32 desetinas, aramahs semes 528 desetinas, plawu 1556 desetinas, mescha 7538 desetinas, uhdens un negeldigas semes 1977 desetinas, — pawisam kopà 11,931 desetina. Malu-muischa (2500 desetinu leela) uf wehleschanos teek weena pati pahrdota, un ari ar weegleem nolihgumeem. Muischai ir 50,000 rublu legatnaudas (ne-usſakams parahds). [729]

Tuwakas sinas isdod **Rudolfs Hirschfelds,** Jelgawà, pee Annas wahrteem.

Rakstamo

un

sihmejamo leetu pahrdotawa

— tiklab leelumà, kà masumà, — kà ari

konto-grahmatu fabrika

no

Augusta Lyra,
Rihgà, Kop-eelà № 3,

peedahwà par lehtahm zenahm wisas waijadsigahs leetas preeksch kanzelejahm un skolahm. [2]

Labs krogs

ar 50 puhra-weetahm semes, apaksch krona peederigs, teek tuhlit, dehl tahlakas zeloschanas, uf 13 gadeem atdots. Klahtakas sinas Jelgawà pee J. Jakobsohna, agrak J. Grause, bijuschà Reyhera namà. [733]

P. van Dyka

pehznahzeji,

Rihgâ,

pilsehtas Leelajà Smilschu eelà Nr. 18.

Klaitona un Schuttleworta

damsa-kulgarnituras. [336]

Lehtas 3-sirgu damsa-kulsazes,

Sweedru arkli, tehrauda arkli, ezeschas, sehjmaschinas, sirgu grahbekli, kà ari wisas semkopibas maschinas un leetas. Tahlak widischk- u. augstgrahd. **superfosfati**

Georgis Thalheim,

Kantoris: Leelajà Pils-eelà Nr. 16, pascha namà. **Rihgâ,** **Kantoris:** Leelajà Pils-eelà Nr. 16, pascha namà.

Maskawà 1882 g.: Sudraba medalis. Maskawà 1872 g.: Selta medalis. Parisè 1878 g.: Sudraba medalis.

Fabrikas no

Ratu smehre, segellaka, koku apstrahdaschana ar damsa spehku un mineral-damssudmalas.

Schikàgò: Selta medalis.

Rihgà 1883 g.: Sudraba medalis. Filadelfijà 1876 g. Filadelfijà 1876 g. Rihgà 1880 g.: Sudraba medalis.

Leel-lehgeris no apstrahdateem materialeem preeksch sceju-wahritawahm, dselsu-leetawahm, wadmalas-, glahses- un papihra-fabrikahm,

Rihgà 1871 g.: Leelais sudraba medalis. Zelgawà 1875 g.

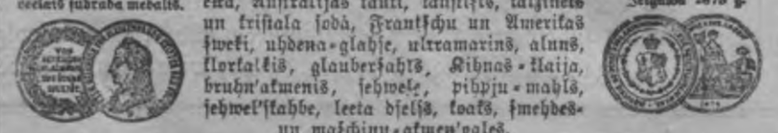

kà: Zeilonas kokusa eeka, Lagosa palmu eeka, Australijas tauki, taustiſks, kalzinets un kristala sodà, Frantschu un Amerikas sweki, uhdena-glahse, ultramarins, aluns, klorkalkis, glauberſahls, Kihnas-klaija, bruhn'akmenis, sehwele, pibpju-mahls, sehwel'skahbe, leeta dselsis, koks, smehdes- un maschinu-akmen'ogles.

Buhw'materiali, kà: ihsts Angku, patent-portlandes zements, asfalta uguns-droschа jumta-pape, Belgijas dakstini, Angku jumta-schihfere, trepju pakahpeeni un slihses, buhw- un fasongas-koki, grihdu dehli wisadà leelumà u. t. t.

Wihnè 1873 g. Wihnè 1873 g.

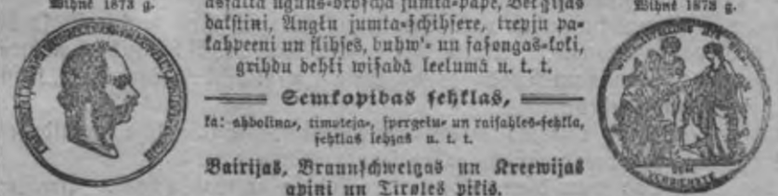

Semkopibas sehklas,

kà: ahbolina-, timoteja-, spergelu- un raisahles-sehkla, sehklas lehpas u. t. t.

Bairijas, Braunschweigas un Kreewijas apini un TirolES pikis.

Sev. Peterburgà 1870 g.: Godʼpilna atsihschana. Rihgà 1883 g.: Selta medalis. Sev. Peterburgà 1870 g.: Godʼpilna atsihschana.

Agenturas- un komisijas weikals

no

Otto Westermana,

general-agenta no Pirmahs Kreewu uguns-apdroschinaschanas beedribas

dibinatas 1827. gadà,

Zelgawà, Paleijas eelà Nr. 16,

usnemahs wiswisadas apdroschinaschanas pret uguni, aprgahdà apdroschinaschanas uf pee-auguschu un behrnu dsihwibu, kà ari wehrtibas papihru pirkschanu un pahrdoschanu eeksch- un ahrsemè. Turpat ari kuponi teek uf wislehtako nemti preti un prehmijas apdroschinatas pret isnihzinaschanu.

Guano, schpezial-mehslu un superfosfata pahrdoschana if Ohlendorfa fabrikas Londonè. [42]

Naudasskapjus

wisadòs leelumòs, kà ari

droschibas atslehgas klehtihm, stalleem un zitahm waijadsibahm

peedahwà

Franzis Stauden,
[59] **Rihgà,** Maskawas Ahrrihgà, Leelajà eelà № 44.

Isrentetas

teek Bornsmindes (Schkehpinu muischas)

Stagenu mahjas

no 23. Aprila 1886. g. uf tschetreem gadeem. Tuwakas sinas pee Bluschu mahju ihpaschneeka [732]

D. Schable.

Schi gada pirmahs sortes

kanepeju rauschus

beesus, ar rokahm spreestus, kà ari plahnus, ar damsi spreestus, tàpat ari schi gada pirmahs sortes **saulgreeschu rauschus** un schi gada pirmahs sortes **kokosa rauschus** tura uf lehgera un nem apstelleschanas uf teem pretim [712]

Goldschmidts un beedrs,
Rihgà, Kungu eelà № 5.

R. John Hafferbergis,
Rihgà, Kungu eelà Nr. 12,

pahrdod **linu-** un **pakulu dsijas, deegu** un **linglu wehwer'schkehrinu,** kà ari **daschadus audeklus, dweelu drellus, gald'drahnas** u. t. t.

par fabrikas zenahm.

Atkalpahrdeweji dabon pelnas teesu. [49]

Wezà Leisera

schenkis Bauskà, pee tirgus, blakam wezajam rahtusim, ir lihdſ ar pee ta peederoscho pagrabu un masu dsihwokli no 1. Janwara 1886. g. isnomajams. Tuwakas sinas dabujamas Bauskà pee E. Jonathana, jeb Rihgà, pee ihpaschneeka M. Löwenstama, tehjas pahrdotawà, Sinderu eelà. [738]

H. Law Robinson & C.,

Rihgà, telefons № 178, Leelajà Pils eelà № 16, telefons № 178, **Rihgà,**

fabrika no mekaniskeem

pudelu aisslehgumeem

pehz wisjaunakahs sistemas preeksch alus un selter'uhdena pudelehm,
leelumà un masumà pahrdodami.

Lehgeris

no

alus- un selter'uhdena pudelehm

lihdſ ar aisslehgumeem.

Fabrika atrodahs Ahgenakalnà, Leelajà Lehgera eelà № 35, telefona peesleenums № 25. [689]

Kà **wisu labakahs pakaw'naglas** peedahwajam mühsu

patent-pakaw'naglas,

tas karstà zelà kaltas, gatawi isleektas, poleeretas un zinkotas no mums teek pahrdotas.

Schihs pakaw'naglas ir **nepahrspehjamas.** Kad ar muhsu pakaw'naglahm no leetprateja sirgs teek apkalts, tad tas nekad neuoteek, ka pakaws buhs walà, waj tiks nomests, jeb nags dabuhs plihsumus, waj tiks islausts.

Kreewu-Wahju patent-pakaw'naglu-fabrika (stanzija Wilkiſkaja pee Wilnas), **premereta: Maskawà 1882. g., Rihgà 1883. g., Odesà 1884 g.**

Dabonamas katrà leelakà dselschu bodè.

Zenu rahditaji un prowes teek labpraht peesuhtiti.

Pahrdeweji Rihgà: [352]

Pauls Stolterfoht & Co

Bruku jostas,

stipri taisitas, wisadà leelumà, ka ari scho pagatawoschanu preeksch sewischkeem gadijumeem, peedahwà

K. Marggrafs, baudaschists,
[651] **Rihgà,** Kungu eelà № 10 a, **Rihgà.**

Peedahwajam

sahli, sikes, seepes, sehwelkozinus, anilin-pehrwes u. t. t. par wisu lehtakajahm angrosa zenahm.

Alfreds Seyberlich un beedrs,
[97] Rihgà, Kungu eelà 23, tuwu pee pasta.

Sakschu maschinu fabrika Kemnizà

(preekschlaik Richard Hartmann, Kemnizà, Sakſijà), dibinata 1837. g. strahdneeku skaits tihdſ 3200, pahrdod **lokomobiles, dampmaschinas, dampkatlus, turbines,** ceriktes no waltsch'werkeem, sahgetawahm, **malschanas sudmalahm,** papihra fabrikahm, beeschu zukura fabrikahm, **darb'leetu maschinahm,** maschinas preeksch streichgarna-, kamgarna-, skunstswilnas-, wigogas un kokwilnas atkritumu **wehrptawahm,** patenteeretas stelles preeksch wadmalas, bukstina, flanela, mehbeku-, kamgarna-, kokwilnas- un linu drahnu pagatawoschanas, kà ari wisas audumu sagatawoschanas un speeschanas maschinas. Tuwakas sinas isdod **Paul Stolterfoht & Co., Rihgà,** pilsehtas Masajà Kaleju eelà № 4. [123]

Дозволено цензурою. Рига, 4-го Ноября 1885. г.

Drukahts pee J. W. Steffenhagena un behla.
(Tè klaht peelikums.)

ar nonemschanu eet prasti. Tagad esam jau Nowembera eesahkumâ, bet lauki stahw pa dalai wehl pilni ar labibu; pat wairak weetâs esmu wehl redsejis nenopłautus tihrumus. Semakahs weetas ir pahrpluhdinatas; uf lauka newar usbraukt, jo muhk eekschâ, zik tik dsili arts. Seemas sehju tik retais teizahs wisu eestrahdajis, un daschs tikai pa dalai. Tà nu galu galâ, kur semkopis zereja uf labu gadu, tas isnahza — it flikts. — Beidsot man ar noschehloschanu jawehsta, ka kahds „paskwilants" scho wasar' muhsu jaunawas, kà ari daschus jaunekłus ar saweem nekreetneem raksteem apbalwojis. Nesinu, zik tahdam zilwekam goda juhtu! — Wehletumees, ka tahds „weesis" muhs jo drihs ar sawu „mahkslu" atstahtu. B. J.

No Walles. Iskapti un zitus wasaras darba rihkus pee malas nolizis, semkopis tagad apskata, kahdu swehtibu wina puhlini ir atnesuschi. Schkuhni tam tàpat kà pehrnajâ gadâ ar labibu pilditi. Dascham atkal laukâ kaudses famestas. Tik leelais slapjums ir labibu maitajis. — Kartufeli semâs weetâs ir puwuschi, un dascham wehl tagad nenonemti. — Pirmais sneegs uskrita 8. Oktoberî; bet siltais deenwidus wehjsch tam ne-atłahwa ilgi zeemotees. 19. Oktoberî uskrita atkal it dsilsch sneegs; bet ari schis ilgi nepalika. — 25. Oktoberî braukaja kahdi scheijenes pagasta teesas wihri, kureem bija no Jaunjelgawas pilsteesas usdots, scheijenes saimneekeem slintes atnemt. Kà dsird, tad tik retais saimneeks sawu „sakischu un putninu nahwetaju" saudejis. — No sirgu sahdsibahm un ziteem nedarbeem mehs ne-esam sen trauzeti. — Nahburgu sadsihwe gan waretu pee mums buht labaka. M—tin P—dau.

Par Wilkameesta un Demenes mahzitaju eezelts Grihwas skolas direktors, Welzera kgs, kas senak bija par mahzitaju Laudonê.

Embotes pagasts uszehlis prahwu, no steegeleem muhretu skolas namu, kas 13. Oktoberî tapis eeswehtihts no Embotes zeen. mahzitaja Lundberga kga. Skolas nams taisihts jaukâ eeleijâ, ne tahlu no pasihstamâ „Kreewu kalna", paschâ leelzeła malâ, kas eet no Embotes uf Aisputi. Par skolotaju peenemts senakais Rodagu skolotajs, Redlicha kgs. — —

No Muischazeema draudses. 23. swehtdeenâ pehz Wasaras-swehtku atswehtes bija mums jo nopeetna deena. Laudis no wisahm pusehm steidsahs sawâ Deewa namâ, wehl beidsamo reis sawa mihłotâ mahzitaja, E. Bernewitza kga, atwadischanahs sprediki dsirdeht. Astonus gadus schis mihłots dwehsełu gans ar wisu uszihtibu muhs ganijis, preekus un behdas ar mums lihds baudijis, ar muhsu wahjibahm pazeetees, un tik ween uf to dsinees, muhsu gara mantas wairot. — Altara lekziona wahrdus winsch bija uf scho deenu isredsejis apustuła Pahwila atsweizinaschanos no Efesus draudses (Apustuła darbôs 20. nod. 16.—36. p.). Tad pehz nodseedatas 303. dseesmas kanzelê kahpis, un ihsus, sirsnigus eeweschanas wahrdus runajis, winsch nolasija is apustuła Pahwila grahmatas Wihlipeescheem 1. nod. 3.—11. pant. un sawâ sprediki eeslehdsa sawu pateizibu, sawu zeribu un daschas wehleschanahs un luhgschanas. Sawâ pateizibâ winsch peemineja to mihlestibu, ko draudse winam rahdijusi wisu to laiku, kamehr winsch bijis tai par ganu un mahzitaju. Sawâ zeribâ, ka, lai gan muhsu draudsê wiss naw tà, kà waijadsetu buht, tad tomehr ta zeriba naw japamet, ka Deews to labu darbu, ko sahzis, ari pabeigs. Winam wisi augli sinami, — ari tee, ko mehs neredsam. — Beidsot sawâs wehleschanâs un luhgschanâs winsch wisai draudsei ar nopeetneem wahrdeem lika pee sirds, mihlestibu sawâ starpâ kopt. Muhsu mihlestiba ahtri isdseest, — tapehz ja-eet pee tahs swehtahs leesmas, pee kuras to atkal warot uskopt. Pee Jesus krusta ir tas mihlestibas awots. Winu lai sagrahbjam tizibâ. — Pehz sirsnigeem aisluhgschanas wahrdeem par wisu draudsi, to Deewa sargaschanâ atwehledams, winsch beidsa sprediki. — Wisi tee, kam ta Kunga nams arweenu mihlsch, un kas labpraht nahkuschi smelt is swehteem wahrdeem sew spehku un eepreezinaschanu, wisi tee Tewim sirsnigi pateizahs, mihłais dwehsełu gans, par Taweem puhlineem, ka Tu tos esi spirdsinajis un apkopis ar dahrgu dwehseles baribu, un tos panesis ar mihłu prahtu winu wahjibâs. Tas Kungs lai Tew to atmaksà un Tewi bagatigi swehti ar wisu labu! Tawa peemina mums paliks dahrga un Tawi wahrdi par swehtibu. Lai Deews Tew palihds jaunâ weetâ un dod Tawam swehtam darbam daudz sekmes un augłu, — to no sirds Tew wehlê daudz Muischazeema draudses lozekłu.

No Kandawas puses. No pahrleezigâ leetus wisi zeli un sehtas tà isbraukti un no lopeem ismihti, ka, tik drihs kà kahjas sper pahr sleegsni pahri, tad ari tuhlit dubli lihds azihm. Gahjejeem katru deen' kahjas slapjas, apawi nobristi un dubłaini. Sirgeem kahjas uspampuschas un pilnas ar spreijahm. — Kandawâ daschi eedsihwotaji saslimuschi ar karstuma guku, tihsu, un daschi ari miruschi; zitâs weetâs atkal slimo ar azihm. — Jau esam Nowembera mehnescha eesahkumâ, un tomehr wehl daschâ labâ weetâ redz labibu uf laukeem, redz łautinus ar skubu wehl kartufełus nemam. Ar kułamahm damsmaschinahm ari sawa kibele. Tahs tik war aiswest uf tahdahm mahjahm, kas leelzeła tuwumâ. Kur tik daudz-mas tahłaku nost, tur leelu leelais puhlinsch, kamehr ar maschinu peetop klaht. Jaleek uf zeła plankas un dehli, — zitadi nogrimst un ne par ko naw uf preekschu dabûjamas. — Schogad, kur sirgeem tik daudz spreiju un stihwas kahjas, lopu dakteri eeteiz par derigahm schihs sahles: Nem ehdamo karoti klorkałka waj ari swina zukura, un to eeber butelê, kas ar uhdeni japeepilda un tad labi jasaskalo. Ar scho uhdeni diwi reis par deenu — rihtâ un wakarâ — sirgeem kahjas jamasgà. Zik ween eespehjams, jatura sirgeem kahjas sausas un tihras no dubłeem.

No Kuldigas. 21. Septemberî, pulksten diwôs pehz pusnakts, weetigâ bataljona wirsneeks Safanows sawâ pascha kortelî noschahwees, sawu dentschuku kaut kur zitur issuhtidams. Safanowa brahlis ar otru wirsneeku, guledami zitâ istabâ, naw neka dsirdejuschi. Sulainis, pahrnahzis un lampu eededsinajis, atradis sawu kungu uf grihdas gułam ar sadragatu galwu. Stahsta, ka to esot tamdehł darijis, ka bruhte winam esot atteikusi. — 11. Oktoberî eeschauts zaur logu kahdâ schenkî. Par laimi naw neweena zilweka trahpihts; tik krodsineeka behrnam, kas it tuwu pee loga stahwejis, glahschu gabalini sasskrambajuschi waidsinu. Polizeja meklê pehz wainigâ. — —

Wisjaunakahs sinas.

Pahr karu starp Serbiju un Bulgariju.

Pehterburgâ, 3. Nowemberî. Kreewu ahrleetu ministerijas lapa, „Jonrnal de St. Petersbourg", saka: Serbijas kehninsch naw riktigi darijis, karu peeteikdams Bulgarijai, bes ka pirms leelwalstis usaizinajis, lai rauga tos salihdsinaht. Serbijas darischana esot nedsirdehts atgadijums. — Konstantinopeles konferenzei, kas zaur Kreewijas gahdaschanu sastahdijahs, neweizotees ar darbeem, tamdehł ka Anglija, eeteikdama, ka waijagot aissargaht, ka Serbi, Bulgari un Greeki nesaweenojahs pret Turziju, schai peedewa padomu, lai stingri nepastahwot uf sawahm teesibahm.

Sofijâ, 14. (2.) Nowemberî. Bulgarijas sirsts schodeen islaida proklamaziju wiseem ofizeereem, unterofizeereem un saldateem, kurâ tà teikts: „Serbijas kehninsch mums peeteizis karu. Winsch sawai armijai pawehlejis, eelaustees muhsu semê. Palihdsibas weetâ muhsu Serbu brahli grib muhsu tehw'semi sapostiht. Saldati, parahdait duhschu; aissargajeet sawas mahtes, sawu familijas dsihwi, un dsenajeet eenaidneeku, kas mums bailigâ un nodewigâ wihsê usbruhk, lihds kamehr tas pawisam isgaisinahts. Uf preekschu, brahli! Deews lai mums palihds un dod mums uswareschanu! Alekfanders."

Nischâ, 14. (2.) Nowemberî. Serbeeschu kara pulki naktî pahrgahja pahr robeschu pee Zaribrodas, Klisuras, Truas, Wlasinas un Bregowas. Kà padsirdams, Bulgari wisur pirms atkahpahs atpakał; tikai pee Wlasinas, zeła uf Kistendilu, esot saduhruschees kopâ.

Belgradâ, 14. (2.) Nowemberî. Serbeem tagad 107 tuhkst. 436 wihri uf kara lauka, pilnigi preeksch karoschanas isrihkoti.

Sofijâ, 15. (3.) Nowemberî. Firsts Alekfanders schodeen scheit pahrbrauza un tuhlit dewahs projam uf kara lauku. Zaribroda tika no Serbeescheem aplenkta; wakar turpat kaujotees, Bulgareem bija 34 kritušchu un eewainotu. Serbeem bija 6 un Bulgareem 2 bataljoni kareiwu. Serbeeschu kara pulki schoriht nostahjahs pee Dragomanas aisas un eesahka apschaudiht ar leelgabaleem turenes Bulgaru skanstis. Leelgabalu schahweeni apklusa tikai wakarâ.

Konstantinopelê, 15. (3.) Nowemberî. Konferenze sawas sehdeschanas aptureja lihds rihtdeenai. Wina netaisa wehl nekahdus galigus spreedumus. Sina, ka konferenze spreedusi pahr firsta Alekfandera atzelschanu no waldibas amata, ir nedibinata. Angli ir wainigi, ka ar konferenzes darbeem neweizahs; wini rauga galigos konferenzes spreedumus aistureht lihds jaunajahm Angłu parlamenta wehleschanahm. Konferenzes sehdeschanas apturetas lihds tahłakam.

Wehstules un atbildes.

1. **A. S—s kgam:** Pahr tschetrkahjaineem nesinosim. Gan jau schee niknee draugi labosees. „Wanagu un wahrnu" lasifeet.
2. **Uaneda kgam, Jelgawâ:** Mihklas isleetasim.
3. **W—k—k—n kgam:** Neka newaram apsolitees, jo nepasihstamu mantu newaram takseereht.
4. **J. Pt. arendatora kgam:** Pahr muhsu lapâ issludinateem sagteem sirgeem nekahdas tuwakas sinas nespehjam pasneegt. Apsagteem schai leetâ jagreeschahs pee tahm teesahm jeb issludinatajeem, kuri sludinajumu islaiduschi.
5. **D—d— kgam:** Usnemsim.
6. **K. S. kgam:** Dabuseet sihkaku atbildi.
7. **G. L. kgam, Taganrogâ:** Romanus newaram isleetaht, — bet sinojumus un it ihsus sazerejumus, ja derigi, labpraht usnemsim.
8. **Tehraudkalna kgam, Kreewijâ:** Otro isstrahdajumu schinî gadâ gan wairs newaresim pasneegt; warbuht nahkoschâ gada pirmajôs mehneschôs. Zita uf preekschu apsolitees, mums naw eespehjams.
9. **Joh. Pompiliusa**
10. **Weesona**
11. **S.**
12. **W.**
13. **G. K.**

kgeem: Noschehlojam, ka Juhsu kreetnos sazerejumus pahr basnizas dseedaschanu newaram usnemt. Juhsu rakstî wisi ir deewsgan dibinati un jo eewehrojami, — bet nedekas lapai naw eespehjams, weenai paschai leetai tik daudz ruhmes atwehleht. Kad wisus rakstus, kas ar scho leetu nodarbojahs, usnemtum, tad preeksch Jahneem newaretum pabeigt, winus nodrukaht. Bet kad nu Sg. P. kga raksteens № 38. ne tik ween Jelgawâ, bet ari zitur jaunu un wezu meldinu dseedatajus, tà sakot, sawedis zihninâ, un kad negribam, ka schi leeta lai paleek karajotees, tad wehl reis pasneegsim rakstu, kura sazeretajs, kà mums schkeet, runà daudz draudses lozekłu wahrdâ un pee tam trahpa, tà sakot, naglai uf galwu.

14. **G. F. kgam:** Schai leetâ jau atbildi esam usnehmuschi, un tagad wairs negribam to kustinaht.
15. **P—n. kgam, Baldonê:** Newaram usnemt, tamdehł ka leetu jau reis noteizahm par nobeigtu. Juhsu personigahm apwainoschanahm ari truhkst peerahdischanu.
16. **G. J. kgam:** Dabujahm pehz redakzijas slehgschanas.

Latw. Aw. redaktors: **W. Peitan.**

Дозволено цензурою. Рига, 4-го Ноября 1885. г.

---

dsimuschu dehlu dewis, ka wisi, kas eeksch winu tiz, nepasuhd, bet muhschigu dsihwoschanu dabon."

„Salds wahrds!" paganu preesteris domaja. „Saki to wehl reis, ka es to ari paturu." — Sturmijus to labpraht darija, jo winam pascham schis wahrds likahs buht tas leelakais un gudrakais wahrds, kas tik kahdu reis runahts. Tad Sturmijus tahłak sazija: „Schi saule Jesus Kristus nesê laimi un swehtibu wisâs zilweku dsihwes buhschanâs. Kristus pats ir no debesihm nonahzis semê, lai pahr zilwekeem apschehlotos winu wahjumôs un grehkôs; tàpat ari zilwekam buhs schehlastibu parahdiht sawam tuwakam. Tik tas ir ihsti kristihts zilweks, kas Deewu mihlê pahr wisahm leetahm un sawu tuwaku kà sewi paschu. Kur tik wirs semes ir behdas, asaras un sirdssahpes, tur Kristus behdigai sirdij ussauz, lai greeschahs pee wina; winsch to atspirdsinahs ar debeschkigu eepreezinaschanu. Tà tad muhsu swehtà tiziba ir grehziga zilweka salihdsinaschana ar swehto Deewu, un tapehz ari spehks, kas brahłu mihlestibu zeł starp wiseem zilwekeem. Wina saweeno zilweku ar zilwekeem un debesi ar semi, — to debesu Tehwu augschâ un wina behrnus schê wirs semes.

Par Walhallu Juhs pagani sauzeet debesis, kas esot ispuschkotas ar selta zilts sihmehm un selta kara rihkeem. Ak gan! Tee, kuri nahkuschi debesu preekâ, war usrahdiht sawas zilts sihmes, proti krustu un daudz behdu; wineem ir bijis jakaro daudz pret grehkeem, kuri tuhkstoschkahrtigi gribejuschi eesagtees winu sirdî. Peezsimts tschetrdesmit wahrti, Juhs sakeet, wedot Juhsu Walhallâ. Ak, sakeet labak tuhkstosch' un wehl wairak wahrtu, — jo Deews, tas augstais debesu Tehws, wisâs pasaules malâs sawus tizigos behrnus sauz pee sewis debesis. Juhs sakeet, ka tik duhschigo dwehseles nahkot Juhsu debesis. Juhs runajeet pareisi. Tik, kas scheit wirs semes duhschigi zihnijees pret blehnu domahm un darbeem, kuri snausch wina sirdî, tik tahds zihnitajs war dabuht par goda loni debesu goda kroni. Juhs sakeet, tik redsama wahts atwerot debesi. Ak, kaut es Tew waretu labi isskaidrot, ka Kristus par mums ir lizees upuretees kà Deewa jehrs, un ka wina wahtis muhs padara muhschigi wesełus. — Kristigo augstà Tehwa debesis war nahkt wisi, waj wini ir brihwi waj nebrihwi, nabagi waj wehrgi, wihri waj seewas, sirmgalwji waj behrni, un kahdâ nahwê wini ari mirtu; jo wiseem spihd ta saule Jesus Kristus."

Preesteris usklausijahs klusu zeesdams un skatijahs uguni. „Tahdu tizibu es nesmahdeju," winsch tad sazija. „Man palizis silti ap sirdi zaur to brihnischkigo wahrdu, kuru Tu pirms peemineji! Un nu winsch atsahka ar redsamu labpatikschanu: „Tik loti Deews pasauli mihlejis." Tad preesteris panehma nasi un pahrgreesa sawa wangineeka kahju un roku saisteklus. Tawa augstà Tehwa un wina saules labad es Tew ustizu un Tawas saites atraisu. Ja Tu man isbehgsi, tad Tawa tiziba ir neeks. Ja Tu paleezi, tad tas man buhs par sihmi, ka teescham Tawâ mihlestibas tizibâ, kà Tu saki, sirdis tomehr paleek duhschigas un stipras. Jo sini, riht' bahrgais leelskungs turehs pahr Tewi teesu, un weegli waretu łauns spreedums pee Tewis jau buht isdarihts, pirms saule ir nogahjusi.

„Pateizos par Tawu ustizibu," Sturmijus atbildeja. „Es Tewi nekad nepeekrahpschu. Mana dsihwiba un nahwe stahw Deewa rokâs. Kà winam patihk, tà lai man noteek."

Abi nogulahs pee uguns-kura. No swehtahs birses atskaneja lapsu reeschana, wilku kaukschana, koku schnahkschana, un eewijahs raibôs sapnôs, lihds rihta gaisma sahka aust.

Agri jau Erpo eenahza buhdinâ un pasludinaja Sturmijum par wina kreetno wihra duhschu, kuru winsch zeenijot, dsihwibu un brihwibu. Bet dsili wina sirdî wehl kustejahs zits kas, kas winu speeda, Sturmiju laist walâ. Ta bija slepena, bet dsiła bailiba par wakar padarito darbu, uf ko winsch bija lizees aisrautees zaur nesawaldito atreebschanu. Winam bija, it kà pat wina laulatà draudsene tagad tik ar schaufchalahm uf winu waretu skatitees, un wina behrni no ta tik bihtos.

Ar sirsnigu roku speeschanu abi preesteri schkihrahs weens no otra, — kristito un paganu preesteris, — un Sturmijus greesahs atpakał uf sawu klosteri.

(Turpmak wehl.)

Drupas un druskas.

Loti stiprs un salokfnis wezitis.

No Saratowas, Kreewijâ, raksta, ka Jelschankas zeemâ dsihwo Kreewu semneeks, Mirons Baranows wahrdâ, kas jau 115 gadus skaita un wehl esot mundrs un spirgts, un ari wehl pee dascha darba kerotees klaht. Gan skan kà kahda pasaka, bet esot tak taisniba, ka azu gaismas un ausu dsirdeschanas tam wehl netruhkstot, un mutê esot wehl wisi sobi. Mati tam esot drusziņ tik sirmi, un tas eijot wehl katru swehtdeen kahjahm juhdz' semes uf basnizu, bes nuhjas atspeeschanas. Otra seewa tam jau esot, kas ari jau 70 gadus skaitot. E. F. S.

Ardeewas dsimtenei.

Nu ar Deewu dsimtene un lauki,
Kurôs augdams behrnibâ es spehlejos;
Nu ar Deewu mahjina un draugi,
Kurus satikt daudzreis wehlejos.

Prahtâ schaujahs manim agr' un wehli
Kapu kalninsch, kurâ sen jau dusô
Wezaki, kas audseja man mihli, —
Ardeewas teem saku pee sew kluš'.

Preezigi un lihgsmi tad lai eijam
Sargaht mihło tehwa semiti, —
Eenaidneekam preti droschi skreijam,
Saukdami: uf preekschu, tauteeti!

Sauksim urà, lai tad dsihwo augsti
Muhsu mihłots, schehligs Semes-tehws;
Latwija un Latwju dehli Tew it karsti
Godahs, kalpos, mihłos, zik ween spehs!

Kristinu Kahrlis.

Laika salihdsinaschana daschâs pasaules semês.

Kad Parisê pusdeenas laikâ pulkstenis ir	12,			
tad Pehterburgâ pulkst. ir	10	un	8	minutes
„ Kalkutâ pulkst. ir	6	„	16	„
„ Româ pulkst. ir	11	„	20	„
„ Getingenê pulkst. ir	11	„	30	„
„ Kihtojâ pulkst. ir	5	„	24	„
„ Aldschirê pulkst. ir	11	„	57	„
„ Minkenê pulkst. ir	11	„	23	„
„ Londonê pulkst. ir	12	„	10	„
„ Rio-Dscheneroja pulkst. ir	3	„	—	„
„ Minsterê pulkst. ir	11	„	39	„
„ Pekingâ pulkst. ir	4	„	24	„
„ Konstantinopelê pulkst. ir	10	„	14	„
„ Kopenhagenâ pulkst. ir	11	„	19	„
„ Nu-Jorkâ pulkst. ir	5	„	5	„
„ Wihnê pulkst. ir	11	„	4	„
„ Mejikâ pulkst. ir	6	„	46	„
„ Berlinê pulkst. ir	11	„	16	„
„ Dublinê pulkst. ir	12	„	35	„

J. D. T.

Lehzeju mihkla.

No Hnr. Denawa.

beh	tik	kus	de	a	sai	tew	at
wa	dus'	Deews	ar	lib's	sa	du	ri
sew	at	dahm	ne	dee	sweht	klu	pa
scho	bu	un	stah	e	no	tu	nu
sirds	Sweht 1.	no	kôs	si	sums	lau	nas
ri	ji	deen	nu	klu	sa	dee	tu. 64.
ne	kah	kas	wi	sto	jees	ru	nu
ta	lau	schâ	kau	mee	sur	puk	sweht

(Usminejums 47. nummurâ.)

Basniza un skola.

Kà ir gahjis ar misiones darba weizinaschanu Kursemê.

(2. Turpinajums.)

Bet tè mums jawaizà: uf kuren misiones dahwanas fuhtija? Dahwanu leelako daku dabuja Leipzigas misione, bet ari winai blakam labu teesu lihdſ 1863. g. Barmes un Hermannsburgas misiones beedriba. Pehdejo ir dibinajis Hermannsburgas mahzitajs Ludwigs Harms. Jau kà mahjas skolotajs Lauenburgâ winsch tureja misiones stundas un 1834. g. tur dibinaja misiones beedribu, kura saweenojahs ar 1836. g. dibinato Seemeł-Wahzijas misiones beedribu un sawas dahwanas turp suhtija. Kad Harms palika par mahzitaju Hermannsburgâ, un minetà Seemeł-Wahzijas beedriba diwâs partijâs (Kalweeschi un Lutereeschi) bija schkihrusees, tad winsch 1849. g. dibinaja ihpaschu Lutera misiones beedribu. Saweem, wiswairak no semneeku kahrtas nemteem misionareem winsch nedewa nekahdu augstaku sinaschanu isglihtibu, un lihdſ ar wineem issuhtija kolonistus, kureem paganu semê bija papreeksch eegrunteht kristigu kopbuhschanu, ap kuru atgreestee pagani waretu sapulzetees. Ja tahda kolonija buhschot deewsgan eestiprinajusees, tad draudses weenai dałai ja-eet tahłak un jadibina jauna kolonija, ap kuru atkal salasahs pagani; tahdâ wihsê winsch wisu paganu semi gribeja pahrwilkt ar koloniju jeb misiones stanziju tihklu. Wispirms winsch nodomaja, scho darbu sahkt Riht-Afrikas „Gallas" semê, un 1853. g. uf misiones kuga „Kandaze" turp nosuhtija 16 mahzekłus, no kureem 6 bija misionari, 2 skolotaji un 8 kolonisti. Winsch teem ari eedewa lihdſ draudses kahrtibas rulli; draudses galwai waijadseja buht mahzitajam, apaksch wina stahweja eeswehtiti misionari, kà diakoni jeb palihgi, un dehł laizigu leetu rihkoschanas eezehla weenu „wezako" un teesas wihru. Bet „Gallas" walsti winus ne-usnehma, tapehz ka Muhamedaneeschu tizigais waldineeks wineem nełahwa nahkt pee malas. Wini atgreesahs uf deenwidus ragu; tur wineem kuga enkurs saluhsa, — to tur lika islahpiht, un kad naudas wineem wairs nebija, tad lahdinu nehma lihdſ uf Port-Natalu. Schè Hanoweraneeschi, kas jau tur bija nometuschees par kolonisteem, winus usaizinaja, lai tur paleekot. Tad wini tur dibinaja sawu pirmo koloniju, wahrdâ Hermannsburga, un gribeja strahdaht pee Kafereem; otru koloniju tee zehla Zulu- un trescho Betschuanu semê. Bet drihſ rahdijahs, ka kolonisazijas nodoms naw wisai labs, jo tikai pehz 10 gadeem pirmà kolonija, Hermannsburga, eespehja sewi paschu ustureht, — turklaht bija grubti, isdewigas weetas preeksch jaunahm kolonijahm atrast; wispehdigi weenkahrschas misiones stanzijas ustureschana isnahza lehtak nekà jaunas kolonijas eerikteschana un winas apgahdaschana pirmâ laikâ. Drihſ ari manija, ka Hermannsburgas misionareem bija maſ eespehjas, paganu walodu eemahzitees, tàlab ka winu walodas spehks nebija isglihtots un attihstihts pee wezahm Greeku un Latinu walodahm. (Tapehz Harms wehlak eeweda Latinu walodas mahzibu.) Wiswairak augłu tee panahza Betschuanu semê. Wehlak no Hermannsburgas misionarus suhtija uf Ameriku un Australiju, kur tee palika par mahzitajeem, un beidſot uf Riht-Indijas Telugu walsti, kas ir seemełôs no Tamułeem. Kad Ludwigs Harms Deewa preekschâ aisgahja 14. Nowemberî 1865. g., tad wina brahlis Teodors usnehma misiones wadischanu, bet winsch tiklab apdahwinaschanas, kà ari isweizibas sinâ bija masaks par sawu brahli, — un kad ari winsch schogad ir miris, tad wina dehls, Egmonts Harms, 21 gadu wezs jaunekłis, nahza wina weetà.

Sakars ar Barmi bija wairak personigs, usnemts zaur teem muhsu semês pasihstameem misionareem Krone un Hahnu. Schè ari zehlonis meklejams, kalab Loesewitza mahzitajs no Rihgas uf muhsu sinodehm diwi reisas, proti 1860. un 1862. gadâ, usaizinaja, lai atsakahs no Leipzigas un lai dibina Rihgâ sawu ihpaschu misiones namu, kam tad eerahdihs sewischku misiones darba lauku ar ihpaschi muhseju misionareem. Loesewitza mahzitajs no schahda sola gaidija daudſ swehtibas preeksch muhsu draudsehm dsimtenê, un to peerahdija, kà likahs, ar swarigeem eemesleem. Bet tomehr sinode negribeja peedalitees pee tahda priwat-darba, un sawu spreedumu isteiza tà: ka wina warot schahdu soli spert tikai tad, kad wisa Kreewijas Ewangelijuma Lutera draudse peedalahs klaht. Ar scho spreedumu schi leeta bija atraidita, un Kursemes sinode bija pareisi darijusi; jo pirmkahrt preeksch ihpascha misiones nama waijadsetu daudſ naudas, kura welti top isdota, jo Leipzigâ ir misiones nams, un tur jau war muhsu jaunekli eestahtees, kas grib par misionareem palikt; otrkahrt muhsu semês nebuhtu wis tik weegli atrast wihru, kas buhtu derigs par misiones wadoni, jo misione ir wispahriga pasaules leeta, un mehs turpreti schè dsihwojam attahku nost no tahdahm leetahm, kas pasauli kustina; beidſot mums ari peetruhktu derigu, kreetnu misionaru, — to peerahda mehginajums, kuru preeksch kahdeem 20 gadeem Paisteles mahzitajs Hansens isproweja ar 5 Igaunu jaunekłeem, no kureem it neweens ne-isgahja gimnasiju zauri, un weens, kas misiones namâ eestahjahs, tapa atrasts par nederigu. Tad mums ari truhkst peedsihwojumu, kas wezakai misiones beedribai nahk palihgâ, — un kad pee tik daudſ jau pastahwoschahm misiones beedribahm wehl jauna nahktu klaht, tad upuretahs dahwanas issuktu pa malu malahm. Tagad naw wis laiks, dibinaht jaunas misiones beedribas, bet tahs wezahs, ihpaschi to, pee kuras esam peebeedrojuschees, pehz eespehjas un beſ miteschanas buhs pabalstiht. 1863. g. misiones direktors Hardelands (no 1860. g. Graula pehznahzejs) apmekleja muhsu Jelgawas sinodi; mihligs un laipnigs sawâ istureschanâ, slawens un kreetns sawâ darbâ, winsch daudſ peepalihdsejis, ka mihlestibas saite, kas muhsu dsimtenes draudsi ar Leipzigu saweeno, palika arweenu stipraka. 1865. g. uf sinodes Neandera tehws stahstija, ka winsch abu pagahjuscho gadu dahwanas wisas esot suhtijis uf Leipzigu, un sinodei lika preekschâ, ka lai apnemtos ari nahkamôs laikôs tà dariht. Jo Barme tizibas apleezibas sinâ daschadi schaubotees, tà ka ari Hahna misionars tamdehł gribejis no winas atstahtees; beſ tam ar misionara Krones nahwi ta saite, kas muhs lihdſ schim ar Barmi saweenoja, esot atraisita, un Harms esot sazijis, ka winam dahwanu netruhkstot, — turpreti Leipzigas misiones lauks arweenu eet leelumâ, un tamdehł ari tur waijagot wairak palihdsibas. — Sinode Neanderam pilnigi peekrita, pee kam, sinams, ir saprotama leeta, ka dahwanas, kas ihpaschi preeksch kahdas zitas misiones beedribas ir nosihmetas, tai ari taps peesuhtitas.

Tà tad schinî otrâ misiones laikmetâ ne tikai arweenu wairak awoschu bija atklahti, bet wini ari saweenojahs leelâ upê, kas to ar misiones dahwanahm apkrauto laiwinu nowed uf weenu mehrki. Misiones darba eekahrtoschana nu bija pabeigta; Neandera tehws sawu noluhku usskatija par panahktu un tàlab laiwas wadischanas darbu 1869. gadâ nolika zita rokâs. Uf wina wehleschanos minetâ gadâ sinode par generalreferentu paganu misionei eezehla Kuldigas mahzitaju Raederu, kas wehl tagad schinî amatâ stahw.

(Turpmak beigums.)

Draudschu mihlestibas dahwanas Rihgas prahwesta aprinkî 1885. g.

Draudses.	Kolekte 3 augstâ svehtkû preeksch mahzitaju atraitnehm un bahrineem.		Preeksch misiones pee Schihdeem.		Preeksch misiones pee paganeem.		Preeksch kurlmehmo skolahm Walmeerâ.		Preeksch kurlmehmo skolahm Fennerds.		Preeksch kurlmehmo skolahm Karlinas muischâ.		Preeksch Sahnu sola skolahm.		Preeksch nerdsigo skolas Rihgâ.		Kopâ.	
	r.	k.	r.	k.	r.	k.	r.	k.	r.	k.	r.	k.	r.	k.	r.	k.	r.	k.
Alaschi un Wangaschi .	3	50	—	30	—	30	—	—	—	—	—	97	—	—	—	—	5	7
Aiskraukle	3	11	1	—	20	17	—	—	—	—	—	—	1	—	4	65	29	93
Dole	6	22	2	—	10	—	6	—	1	—	4	—	2	—	—	—	31	22
Dinaminde un Bolderaja	11	—	10	—	11	—	6	—	3	—	3	—	—	—	5	10	49	10
Jaunpils	1	50	2	50	2	25	1	50	—	—	—	—	—	—	—	—	7	75
Koknese un Krape . . .	6	—	1	—	16	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	—
Krimulda	6	64	10	—	10	—	2	—	1	—	2	—	3	—	5	—	39	64
Mahlpils	8	—	1	—	2	50	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	50
Leelwahrde un L. Jumprawa	4	18	1	—	3	12	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	12	30
Lehdurga un Turaide .	13	50	10	—	15	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	45	50
Ahdaschi un Garkalns .	7	45	5	—	18	—	2	—	1	—	3	30	1	—	6	—	43	75
Nitaure	—	25	1	—	8	—	5	—	—	—	—	—	1	—	—	—	15	25
Pehterupe, Skulte un Zarnikawa	5	—	8	—	15	—	5	—	—	—	5	—	—	—	—	—	38	—
Ropaschi	8	86	4	50	4	50	—	—	—	—	1	—	—	—	60	—	19	46
Sloka un Dubulti . . .	13	—	10	—	10	—	16	50	—	—	—	—	—	—	—	17	—	66	50
Sigulda un Kempe . .	4	50	5	—	10	—	5	—	—	—	3	—	5	—	1	—	33	50
Madaleene un Mengele	12	—	2	—	14	—	5	—	—	—	—	—	—	—	1	50	34	50
Suntaschi	2	—	5	—	10	—	5	—	—	—	—	—	1	—	3	—	26	—
Itschkile un Salaspils	9	—	20	—	42	—	—	—	—	—	10	—	—	—	10	—	91	—
Kopâ .	125	71	99	30	221	84	66	—	6	—	32	27	21	60	56	25	628	97

Prahwests: Emil Loppenowe.

Dahwanas.

Preeksch kurlmehmo skolas eenahza no 1. Septembera lihdſ 1. Nowemberim schahdas dahwanas:

No Rihzas draudses zaur mahzitaju Brasche kgu 10 rubł.; no Muischazeema dr. zaur mahz. Raedera kgu 10 rubł.; no Rendes dr. zaur mahz. Raedera kgu 5 rubł.; no Leepajas Annas basnizas dr. zaur mahz. Schoena kgu 27 rubł. 18 kap.; no Slehkas dr. zaur mahz. Beuningena kgu 3 rubł., un no Talsu dr. zaur mahz. Wiebecka kgu 32 rubł.

Deewa, ta Tehwa, swehtiba lai peemiht tiklab scho dahwanu sneedsejeem, kà ari winu dahwanahm!

Jelgawâ, 1. Nowemberî 1885. gadâ.

Skolas preekschneeziba.

Semkopiba un saimneeziba.

Waj war isahrditus mehslus uf lauka ilgaku laiku atstaht ne-ee-artus, jeb waj tee buhtu tuhdał ja-ee-ar?

Schis jautajeens teek tiklab no laukſaimneekeem, kà ari no kihmikeem daschadi isskaidrots. Daudſ kihmiku un semkopju apgalwo, ka esot teizami un labi, kad mehslus ilgaku laiku pamet isahrditus, ne-apartus wirs semes, eekams ziti sapratigi semkopji atkal issaka, ka tas esot pawisam otradi, un tura to par leelako mehslu isschkehrdeschanu. Sinams gan, ka runa tik war buht no lihdseneem laukeem, kur tahda mehslu usweschana un apstrahdaschana top isdarita; uf kalnaineem laukeem gan leetus un sneega uhdens no isahrditeem mehsleem istezejuscho labumu tahłak leijà nosskalotu. Stöckhardts pahr to leetu saka, ka mehsli, ilgaki guledami, top ahtri trausli, un mehslôs buhdamee lopu iskahrnijumi ahtri tahdâs weelâs pahrwehrschahs, kas gaisâ ne-isklihst un kuras stahdi kà spehzigu baribu war weegli usnemt. Mehsli, wirs semes guledami, sahk treneht, — tomehr pee tam nerodahs wis amonijaka gahses, kas ahtri gaisâ isklihst, bet rodahs salpetera skahba sahls, kas gaisâ newar isklihst. Labums, kas zaur schahdu pahrmainischanos jeb pahrwehrschanos atlez, esot daudſ leelaks, nekà tas masums weelu, kas pee tam uf kihmiska zeła aiseet bojà, kad mehsli ilgaki wirs semes paleek. Pehz Stöckhardta ismehginajumeem no 150 zentnereem mehslu 36âs wasaras deenâs isgaist un pasuhd tikai 1/2 mahrzinas slahpekła, eekams tai paschà laikâ 12 reis wairak slahpekła top kuhstoschs un pahrwehrschahs tahdâ kahrtâ, kahda stahdeem tuhdalin baudama. Tamlihdsigi Völkers saka, ka pee katras semes, kurâ tikai druszin mahla, newaijaga baiditees, ka mehslodamahs weelas aisees bojâ, kad mehslus tuhlit newar ee-art. Frischôs jeb jaunôs kuhts mehslôs łoti maſ swabada amonijaka, un tà ka zaur mehslu isahrdischanu tahłaka ruhgschana top attureta, tad ari no isgaistoschahm weelahm war łoti maſ gaisa uf lauka sust. Gandrihſ katrai semes dałai ir ta ihpaschiba un eespehja, mehslu weelas eesuhkt un patureht, tà ka mehslu kuhstoschahs un organiskahs weelas pat zaur stipru leetu newar pasust, bet eeteek aramâ semes kahrtâ. Schè nu ir jautajeens: waj labaki nedara, kad stałła mehslus tuhlit ee-ar, jeb winus kahdu laiku atstahj, lai leetus mehslu schkihstumus semê eeskalo? Schihm domahm ari peesleenahs praktisku semkopju issazijumi, kuri uf labeem panahkumeem atbalstahs, ka labibas sehja, kà ari płauja pehz tahdas mehsloschanas, kur mehsli ilgaku laiku bijuschi isahrditi, bijuši labaka, nekà tur, kur tee tuhlit tapuschi aparti. Ari Rosenberg-Lipinskis ismehginajis un atradis, ka tà ir labi un derigi, un ka tahda mehslu apstrahdaschana preeksch nahkoschahm sehjahm esot israhdijusees preeksch wiseem augeem par labu un teizamu. Tomehr daschi pahr scho leetu ir zitadâs domâs; jo eeksch Dr. Sprengeła mehslu mahzibas lasam tà:

1) Zaur mehslu atstahschanu wirs semes it ihpaschi ta weela isklihst, kas war pahrwehrstees gahses weidâ, un kura no schihm weelahm ta spehzigakà; proti slahpeklis, ne wis tihrs, bet saweenodamees ar uhdens weelu amonijakâ, zaur to humusa semê paleek kahds bijis un stahdeem maſ labuma dara, jo ihpaschi amonijaks paweizina mehslu un humusa ahtraku satreneschanu, pat sapuhschanu.

2) No mehsleem, kuri ilgaku laiku isahrditi gaisam padoti, issuhd łoti daudſ ogłu weelu, it ihpaschi ja laiks grosigs un slapjums ar sausumu mainahs.

3) Ja mehsli wirs semes stahw, tad tee tikai pa-ahtrina semes wirskahrtâ atrodoscho nesahłu sehklu usdihgschanu, eekams zaur to, kad mehslus tuhlit ee-ar, ari dsiłak nesahłu sehklas ahtri usdihgst, un tahdâ wihsê nesahles weeglak isnihzinamas.

4) Kad mehslus tuhlit apar, tad seme top irdenaka un skahbeklis tad weeglak war peekłuht klaht, kas ari tuhlit ir no sawa labuma. Weenigais labums, kas zaur mehslu pameschanu wirs semes rodahs, buhtu tas, ka tahdi mehsli, aparti, ahtraki sapuhst, tapehz ka tee jau wirs semes sahkuschi pamasam treneht. Zaur to, sinams, stahdi dabon wairak baribas, un tapehz pirmà labiba kreetnak aug, pat pahraug, — bet tahdâ wihsê mehslu spehks drihſ beidsahs, un pee nahkamahs sehjas mehs leelaku dału pasaudejam, nekà pee pirmahs sehjas eenemam.

Ja puhstoschus mehslus pamet isahrditus wirs semes, tad wiswairak ta weela issuhd, kas pawisam ta spehzigakà un dahrgakà, proti slahpeklis amonijaka kahrtâ, — bet tas paleek semê, ja mehsli top ahtri aparti; zaur to panahk ari to labumu, ka seme zaur jauneem mehsleem top irdenaka un wisa nesahle ahtrak usdihgst.

Daschi prahtigi semkopji, zaur peedsihwojumeem, saka, ka ilgaka mehslu pameschana wirs semes preeksch pirmahs sehjas esot łoti deriga, — bet wini ari saka, ka tas otrai un treschai sehjai esot par łoti leelu skahdi. Pirmâ gadâ płauja esot leelaka, — bet otrâ un treschâ gadâ esot dubultiga paspehle. No tam nu redsams, zik daschadas domas pahr scho leetu. Kas weenam semkopim par labu, tapehz ka wisi apstahkli peepafs, tas otram, pee zitadeem apstahkleem, atkal par skahdi jeb paspehli.

(Turpmak beigums.)

Semkopim jaruhpejahs gahdaht par lopu- un lopu baribas swareem.

Prahtigi lopu- un semes kopeji beſ lopu- un lopu baribas swareem newar istikt. Wineem weenadi jasina, waj lops wesels, waj bariba eet galâ, un kahda bariba wairak deriga. Daschs lops war isliktees apałaks un pilnigaks pret sawu senaku isskatu, un tomehr swarâ buht weeglaks. Beſ swareem lopturis to ne pawisam nedabutu sinaht. Ja lops paleek weeglaks, tad tur waijaga kahdai wainai buht. Waj nu lops ir newesels, jeb winsch nedabon winam peenahkamo baribu un apkopschanu. Kad swari lopa weeglumu ir israhdijuschi, tad tik lopturis war to wainu ismekleht un par winas nowehrschanu gahdaht. Zitadi palihdsiba buhtu warbuht nahkusi par wehlu un lops gahjis bojà, jeb wismasak semkopim leelu skahdi padarijis. Tàpat tik zaur swareem ween war isdabuht, kahda bariba lopam wiswairak gałas dod. Bet, sinams, labâ lopkopibâ ne lopi ween jaswer, — bet ari bariba teem ar swaru ja-eedala. Ir eesihmehts, ka tur, kur lopu swarus eeweduschi, lopu isskats un peena wairums tuhlit daudſ zitadi tikuschi. Jo swari pee lopu kopschanas newiłot paskubina zilweku uf leelaku ismanu, un rahda winam to zelu, kà winsch par sawu pascha un par sawu lopu labumu war gahdaht.

Pahr isahrditu mehslu pameschanu seemâ uf lauka.

Daudſ semkopju ir sazijuschi, ka ne-esot labi, ruden' mehslus uf laukeem iswest un tur seemâ lihdſ pawasarai atstaht; jo tee domâ, ka wehjsch wisas labahs dałas ispuhschot ahrâ. Bet tahłakas ismekleschanas un isproweschanas ir israhdijuschas, ka minetà spreeschana naw pareisa. Zaur wehju tik top mehsli isschahweti, tas ir, uhdens dałas ispuhstas, — bet wisas preeksch lauka mehsloschanas derigahs dałas ir ar zitahm mehslu dałahm jau no pascha eesahkuma tà saweenotas, ka tahs wehjà newar issust. Wehlak no winahm zaur gaisa peestahschanos rodahs salpeterskahba sahls, kas ari netop no wehja aisdsihta, bet ar leetu ee-eet semê. Pee tam mehsli pa seemu tà satruhd, ka tee pawasar' ar semi daudſ lehtak saweenojahs, nekà tikai patlaban no stałła westi, gari mehsli. Tapehz, ja rudenî mehslus newar ee-art, tad tos waijaga labak iswest un pa seemu uf usarta lauka atstaht, nekà tik pawasar' tos iswest. Tik kalna malâs un pee zaurahs semes minetà mehsloschanas wihse ne-esot tik deriga.

Kà wezas wihles war padariht asas.

Wezas wihles warot uf schahdu wihsi padariht asas: Tahs waijagot ar potaschu labi istihriht, un tad tahm likt noschuht. Kad tas ir padarihts, tad panem weenu dału sehweles skahbes un seschas dałas uhdena, un schinî maisijumâ wihles eeleek uf 5 minutehm, tad peeleij jaunu maisijumu klaht, kas pastahw if weenas dałas salpetera skahbes un seschahm dałahm uhdena, un tad wihlehm waijaga palikt 40 minutes. Kad wihles 40 minutes mirkuschas, tad tahs isnem, noschaudè un ar ełku eesmehrè. Zaur tahdu mehrzeschanu wihles paleekot it asas, it kà tahs buhtu jaunas. —×—

Kà ahboli usglabajami.

Lai ahboli, ko grib ilgaku laiku usglabaht, netaptu krunkaini, wini ir ja-eepakà traukôs, kurôs saufas smiltis. Smiltis atrodahs starp ahboleem. Trauki nu janoleek tahdâ weetâ, kur nesalst. Eekams ahbolus bruhkè, tos waijaga noslauziht ar slapju drahnu.

Дозволено цензурою. Рига, 4-го Ноября 1885. г.

Latw. Awischu redaktors: W. Peitan.

Drukahts pee J. W. Steffenhagena un dehla.